

คู่มือปฏิบัติงาน

นางสาวพรรณภัทร คลองเงิน

นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

รายการเนื้อหา

(จ) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

งานส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

(ฉ) ส่งเสริมงานแนะแนวสุขภาพอนามัย กีฬาและนันทนาการ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วิทยุนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็ก และเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

งานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

(ช) ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกันแก้ไข และคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

งานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา

งานป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

งานความปลอดภัยในสถานศึกษา

งานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตนักเรียน

งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียนในสถานการณ้ฉุกเฉิน จากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

(จ) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

งานส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

1. ชื่องาน งานส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ

3. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำไปพัฒนาระบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. คำจำกัดความ

“ผู้พิการ” หมายถึง เด็กพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการหรือบุคคลที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นคนพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษากำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจำแนกคนพิการเป็น 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์และสมาธิสั้น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

“ผู้ด้อยโอกาส” หมายถึง เด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก เนื่องจากประสบปัญหาต่าง ๆ มีชีวิตความเป็นอยู่ด้อยกว่าเด็กปกติทั่วไป ขาดโอกาสหรือไม่มีโอกาสที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาหรือได้รับพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยและสามารถบรรลุถึงศักยภาพขั้นสูงสุดได้

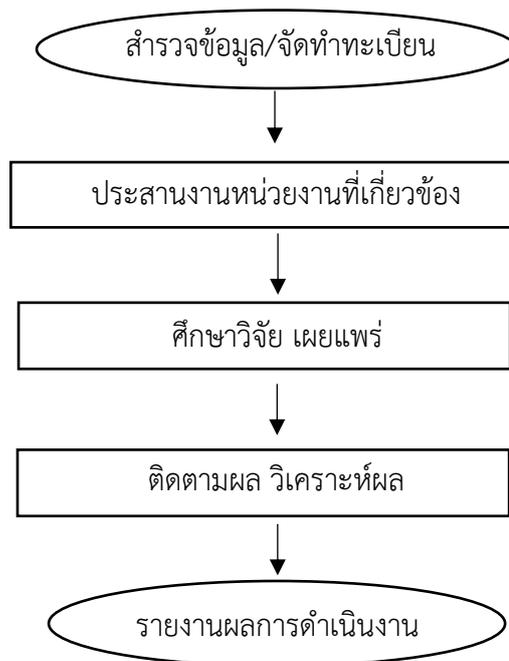
“ผู้มีความสามารถพิเศษ” หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำด้านวิชาการกีฬา ดนตรี ภาษา ศิลปะ หรืออื่นๆ ในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 5.1 วางแผนการสำรวจข้อมูลกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำทะเบียนเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นของเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบ
- 5.2 ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 5.3 ศึกษา วิจัยและส่งเสริมการศึกษา วิจัย เพื่อหารูปแบบและเผยแพร่วิธีการจัดการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 5.4 ติดตาม รวบรวมผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 5.5 รายงานผลการดำเนินงาน

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

-

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 8.2 พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551
- 8.3 กฎกระทรวง ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนงาน	ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ	สพพ. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	รหัสเอกสาร		
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : มีการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจสิทธิ หน้าที่ในการจัดการศึกษา มีความพร้อมและจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ		
1	<pre> graph TD A([สำรวจข้อมูลเด็กพิการ]) --> B[ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง] B --> C[ศึกษารหัส ICD-10] C --> D[ติดตามผล ในครอบครัว] D --> E([รายงานผลการดำเนินงาน]) </pre>	วางแผนการสำรวจข้อมูลเด็กพิการกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำทะเบียนเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อย่างเป็นระบบ	15 วัน	ผู้รับผิดชอบ กลุ่มส่งเสริมฯ	
2		ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	5 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ	
3		ศึกษา วิจัย และส่งเสริมการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเผยแพร่วิธีการจัดการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง	30 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ	
4		ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา	5 วัน	สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน	กลุ่มส่งเสริมฯ
5		รายงานผลการจัดการศึกษา	7 วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
	จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ		กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ		
	กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ		ทิศทางหรือการเคลื่อนไปของงาน (ถ้าไม่มีภายใน 1 หน้า)		

งานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

1. ชื่องาน งานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเด็ก

3. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในนักเรียน นักศึกษา โดยประสานงานกับสถานศึกษาในสังกัด ชุมชน ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมกันกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้มีความปลอดภัยจากการถูกละเมิดสิทธิ

4. คำจำกัดความ

“สิทธิเด็ก” หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งองค์การสหประชาชาติ ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กถูกละเมิด หรือถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาตามที่ควร จนเกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ หาแนวทางในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 ศึกษาวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสิทธิเด็กและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

5.2 รวบรวมและเผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ

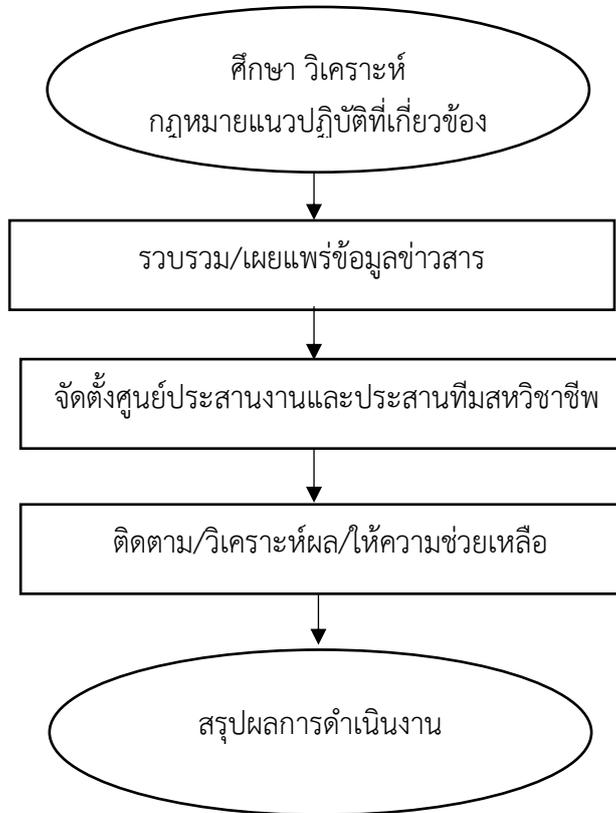
5.3 จัดตั้งศูนย์ประสานงาน และประสานทีมสหวิชาชีพ เพื่อติดตามสนับสนุน ป้องกันให้เด็กปลอดภัยจากการถูกละเมิด

5.4 ติดตาม วิเคราะห์ผล ดูแลและสรุปผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเนื่อง

5.5 สรุปผลการดำเนินงาน

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

-

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)
- 8.2 แนวทางการดำเนินการประกันความปลอดภัยของเด็กและเยาวชน
- 8.3 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 8.4 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551
- 8.5 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร		
งานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		รหัสเอกสาร		
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเด็ก						
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	
1		ศึกษาวิเคราะห์ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	3 วัน		ผู้รับผิดชอบ	
2		รวบรวม/เผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษา	15 วัน	แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทันสมัย	กลุ่มส่งเสริมฯ	
3		จัดตั้งศูนย์ประสานงานและประสานทีมสหวิชาชีพ เพื่อสนับสนุน ป้องกันให้เด็กปลอดภัยจากถูกละเมิด/จัดทำกิจกรรม โครงการที่เกี่ยวข้อง	30 วัน	มีศูนย์ประสานงานที่ สพท.		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		กำกับติดตาม ดูแลให้การช่วยเหลือและการเข้าร่วมประชุมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง	15 วัน			กลุ่มส่งเสริมฯ
5		สรุปรายงานผลการดำเนินงาน		15 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน						
	จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ		กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ		การตัดสินใจ	
				ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน (ถ้าไม่ระบุภายใน ๓ หน้า)		

งานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา

1. ชื่องาน งานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 เพื่อสร้างเครือข่ายสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ

ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

3. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน-นักศึกษาตามสภาพปัญหาของจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา เครือข่าย และพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียน-นักศึกษา

4. คำจำกัดความ

“ศูนย์ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา” หมายถึง ศูนย์ประสานงานในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

“พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา” หมายถึง พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 หมวด 7

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ กฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา

5.2 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ให้สถานศึกษาในสังกัดศึกษาแนวทาง

5.3 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงและจัดทำแผนส่งเสริมความประพฤตินักเรียนประจำปี

5.4 จัดทำทะเบียนและเสนอแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

5.5 จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

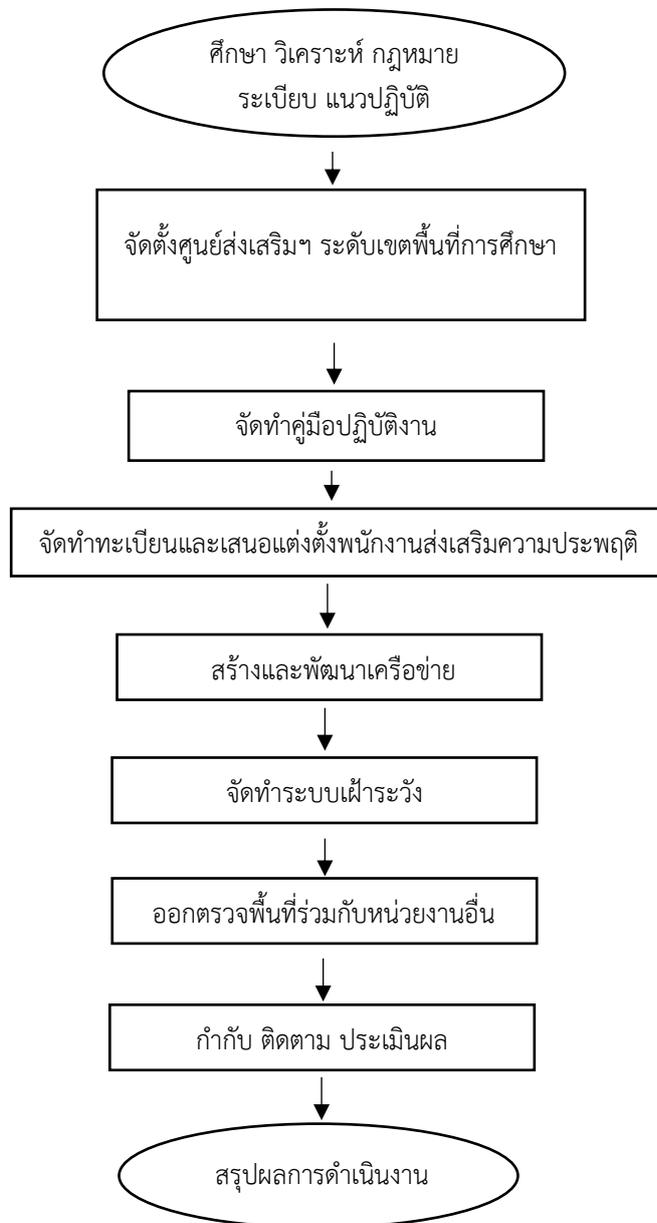
5.6 สร้างและพัฒนาเครือข่ายศูนย์ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

5.7 กำหนดแนวทาง และจัดทำระบบเฝ้าระวังป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและนักศึกษาร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นต้น

- 5.8 ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการลงพื้นที่ออกตรวจร่วมกันในการจัดระเบียบสังคม
- 5.9 กำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
- 5.10 สร้างขวัญกำลังใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติ พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและ
นักศึกษา
- 5.11 สรุปผลการดำเนินงาน รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

7.1 แบบพนักงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา 1-13 (พสน. 1-13)

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

8.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

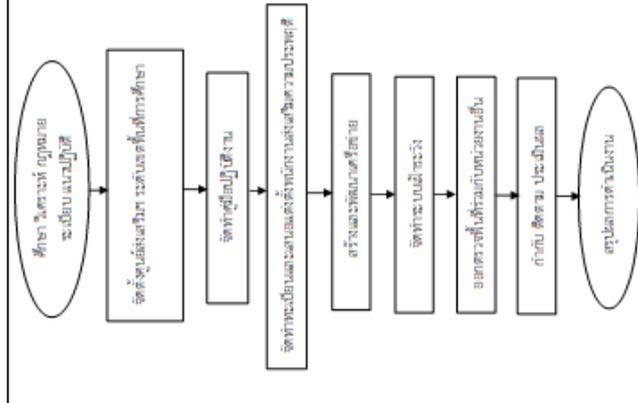
8.2 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา พ.ศ. 2548

8.3 คู่มือการปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ 2562 และ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566

8.4 กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน
และนักศึกษา

9. รายละเอียด โครงการสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	รหัสเอกสาร				
งานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา	กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา					
<p>ตัวชี้วัดที่สำคัญ : 1. สภพ.มีศูนย์ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>2. ร้อยละของเครือข่ายสถานศึกษาและผู้บริหารป้องกันและแก้ไขปัญหา และหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>3. ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา</p>						
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	
1		ศึกษา วิเคราะห์ กฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติ	3 วัน			
2		จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
3		จัดทำทะเบียนสถานและเสนอแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา	10 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
4		จัดทำคู่มือ/แนวทาง	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
5		สร้างและพัฒนาเครือข่าย	ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เกี่ยวข้องในการออก ตรวจสอบ และ การจัดการแบบสังคม	10 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		จัดทำทะเบียนสถานและสังกัดหน่วยงานส่งเสริมความประพฤติ	ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เกี่ยวข้องในการออก ตรวจสอบ และ การจัดการแบบสังคม			กลุ่มส่งเสริมฯ
7		สร้างและพัฒนาศูนย์ฯ	สร้างขวัญกำลังใจ ยกระดับ เชิดชูเกียรติ	20 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8		จัดทำระบบนิเทศฯ	กำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อ แก้ไขปัญหาพร้อมกัน	7 วัน		
9		ออกตรวจพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานอื่น	สรุปผลการดำเนินงาน รายงานหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p>จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ</p>			<p>ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน</p> <p>การตัดสินใจ</p> <p>จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จนภายใน 1 หน้า)</p>			

งานป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

1. ชื่องาน งานป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

2.2 เพื่อสร้างเครือข่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ
การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

3. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดทำโครงการกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

4. คำจำกัดความ

“โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” หมายถึง กลุ่มโรคที่เกิดจากการติดต่อผ่านทางเพศสัมพันธ์กับคนที่เป็น
โรคหรือคนที่ติดเชื้อ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมเพศทางช่องคลอด ทางปาก หรือทางทวารหนัก

“การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร” หมายถึง การตั้งครรรภ์ของวัยรุ่นในช่วงเวลาที่ยังไม่พร้อม การตั้งครรรภ์
ก่อนการสมรส ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตั้งครรรภ์และการคุมกำเนิด

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินงานตามนโยบาย ความสอดคล้องตามนโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5.3 ประชุมชี้แจงนโยบายและสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในสังกัดทราบ
หาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหา

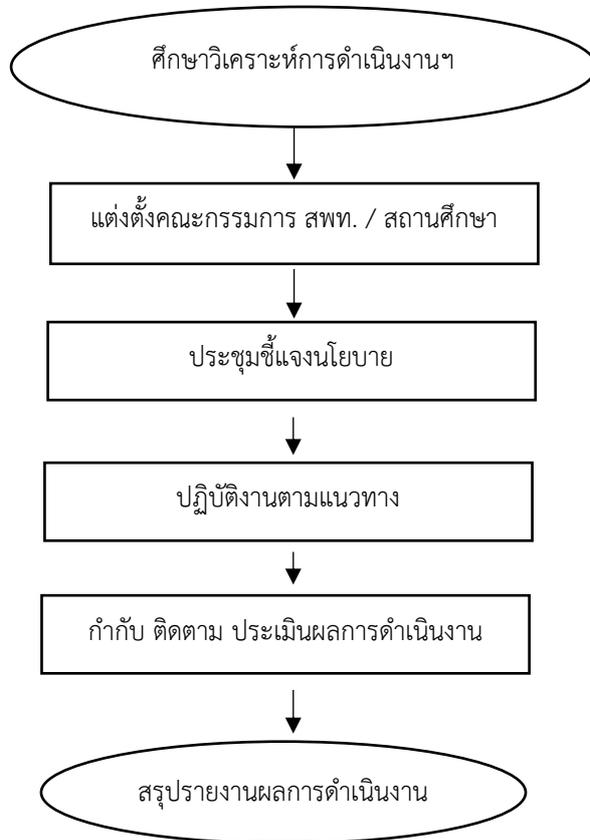
5.4 จัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ฝึกระวัง สร้างภูมิคุ้มกัน จัดทำทำแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหา
และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบเหตุ

5.5 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

5.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

-

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 8.2 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558
- 8.3 พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

9. รายละเอียดโครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	รหัสเอกสาร
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : 1. ร้อยละของนักเรียนได้รับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และภาคีองค์กรท้องถิ่น 2. มีเครือข่ายสถานศึกษาและผู้ประกอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร			
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ
1		วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบาย ความสอดคล้องตามนโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ประชุมชี้แจงนโยบายและสร้างความร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู	5 วัน
2			3 วัน
3			5 วัน
4			10 วัน
5			7 วัน
6			15 วัน
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน			

งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ชื่องาน งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อส่งเสริมกระบวนการทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของภาคีเครือข่ายที่เป็นระบบและชัดเจน

3. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็ง และสถานศึกษาในสังกัดสามารถจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบวงจรได้มาตรฐานตามระบบ 5 ขั้นตอน ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนา และการส่งต่อ อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

4. คำจำกัดความ

“รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล” หมายถึง การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ ฯ

“การคัดกรองนักเรียน” หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนตามฐานข้อมูลรายบุคคลเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มเสี่ยง

“การจัดกิจกรรมป้องกัน” หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียนกลุ่มปกติเพื่อป้องกันและสร้างความเข้มแข็ง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันความเสี่ยงของนักเรียน เช่น บ้านหลังเรียน

“การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา” หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาต่าง ๆ ตามสภาพปัญหา เช่น การระดมทุนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กขาดแคลน การเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อนที่ปรึกษา

“การจัดกิจกรรมพัฒนา” หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ

“การส่งต่อ” หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือมีปัญหาเป็นพิเศษ ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน หรือบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่นจิตแพทย์ ศิลปิน ฯลฯ

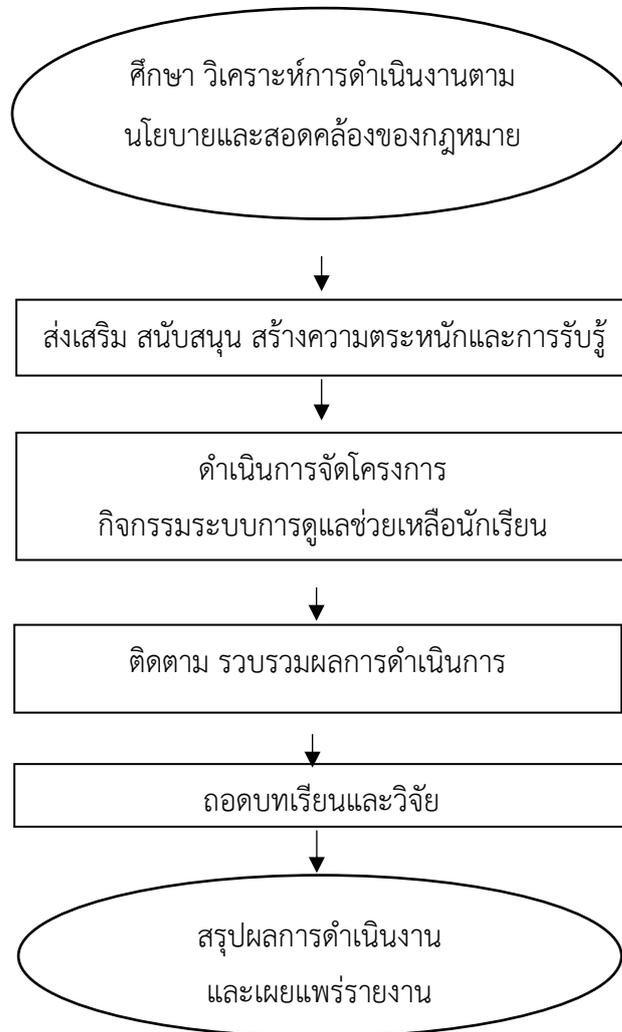

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 5.1 ศึกษา วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบายและความสอดคล้องของกฎหมาย
- 5.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5.3 ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความตระหนักและการรับรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอน รวมทั้ง พัฒนาแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษา
- 5.4 ดำเนินการจัดโครงการ กิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและขับเคลื่อนการดำเนินงานที่กำหนดตามแผนงานโครงการ
- 5.5 กำกับ ติดตาม รวบรวมผลการดำเนินการเพื่อการพัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหา ตามแนวทางหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- 5.6 ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษา
- 5.7 ถอดบทเรียนและวิจัย พัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
- 5.8 สรุปผลการดำเนินการ และจัดทำรายงานผล
- 5.9 เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

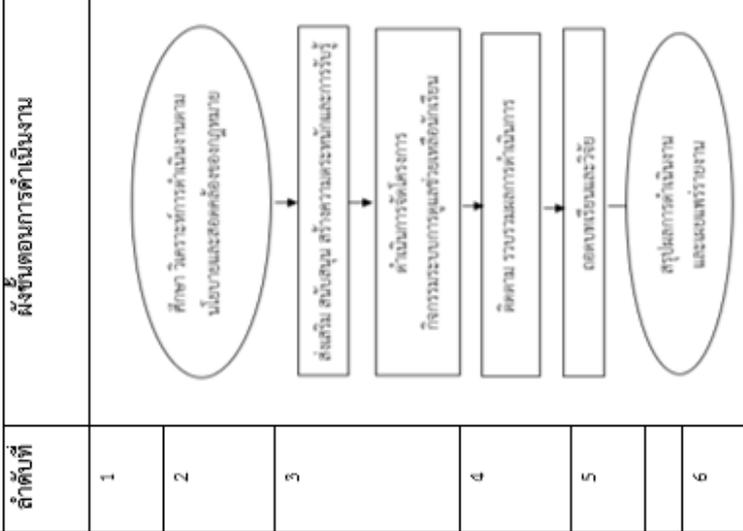
- 7.1 แบบบันทึกกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน
- 7.2 แบบคัดกรองนักเรียน S.D.Q
- 7.3 แบบรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 8.2 แผนงานโครงการ ปฏิทินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร		
		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา				
ตัวชี้วัดที่สำคัญ 1: ร้อยละของสถานศึกษาที่การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ						
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	
1		ศึกษา วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบายและสอดคล้องของกฎหมาย	3 วัน	ปฏิบัติตามกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน	กลุ่มส่งเสริมฯ	
2		จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนงาน/กิจกรรม/โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
3		ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความตระหนักและการรับรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอน รวมทั้งพัฒนาแนวทางระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษา	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
4		ดำเนินการจัดโครงการ กิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนและขับเคลื่อนการดำเนินงานที่กำหนดตามแผนงานโครงการ	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
5		ติดตาม รวบรวมผลการดำเนินงาน และแก้ไขข้อบกพร่อง	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
6		สรุปผลการดำเนินงาน และเผยแพร่รายงาน	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ	
7			ถอดบทเรียนและวิจัย พัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ	15 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8			สรุปผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน						
						

งานความปลอดภัยในสถานศึกษา

1. ชื่องาน งานความปลอดภัยในสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้นักเรียนปลอดภัยและได้รับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเด็ก
- 2.2 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 2.3 เพื่อสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 2.4 เพื่อดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ
- 2.5 เพื่อรายงานผลการดำเนินงานการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด

3. ขอบเขตของงาน

3.1 มุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และอุบัติซ้ำส่งเสริมความปลอดภัยของนักเรียน สร้างความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครอง ความปลอดภัยของนักเรียน เพื่อให้การป้องกัน ดูแลช่วยเหลือหรือ เยียวยา และแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นเอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปกป้อง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัย ให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน

3.2 ดูแลความรับผิดชอบงานความปลอดภัย งานตามนโยบายในส่วน of นักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด

4. คำจำกัดความ

“ความปลอดภัย” หมายถึง สภาวะหรือสภาพการณ์ของนักเรียน ที่ปราศจากภัยอันตราย อันก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง และผู้อื่น จากภัย 4 กลุ่มภัย ดังนี้ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ได้แก่ 1) การล่อลวงลอบสังหาร 2) การทะเลาะวิวาท 3) การก่อกวนรังแก 4) การชุมนุมประท้วงและการจลาจล 5) การก่อวินาศกรรม 6) การระเบิด 7) สารเคมีและวัตถุอันตราย และ 8) การล่อลวง ลักพาตัว ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ได้แก่ 1) ภัยธรรมชาติ 2) ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง 3) ภัยจากยานพาหนะ 4) ภัยจากการจัดกิจกรรม และ 5) ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ(Right) ได้แก่ 1) การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง 2) การคุกคามทางเพศ และ 3) การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ได้แก่

- 1) ภาวะจิตเวช 2) ติดเกม 3) ยาเสพติด 4) โรคระบาดในมนุษย์ 5) ภัยไซเบอร์ 6) การพนัน 7) มลภาวะเป็นพิษ
- 8) โรคระบาดในสัตว์ และ 9) ภาวะทุพโภชนาการ

“มาตรการ 3 ป” หมายถึง แนวทางการสร้างความปลอดภัย ของสถานศึกษา ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียนประกอบด้วย การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม ดังนี้

“การป้องกัน” หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียน โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ทั้งใน และนอกสถานศึกษา

“การปลุกฝัง” หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการสร้างเสริมประสบการณ์ เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้แก่ นักเรียน

“การปราบปราม” หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือเยียวยา ฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

“สิทธิเด็ก” หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งองค์การสหประชาชาติ ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กถูกละเมิด หรือถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาตามที่ควร จนเกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ หาแนวทางในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย

“การคุ้มครอง” หมายถึง การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยง หรือต้องสงสัยว่าถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิด เด็กนักเรียนที่ถูกกระทำรุนแรง หรือถูกล่วงละเมิด และเด็กนักเรียนที่กระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น โดยมี ระบบและขั้นตอนการปฏิบัติที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนเป็นหลักสอดคล้องกับหลักปฏิบัติตาม กฎหมาย และหลักปฏิบัติที่มีมาตรฐาน

“การช่วยเหลือ” หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้น จากวิกฤตทั้งปวง

“เด็ก” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

“นักเรียน” หมายถึง เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“เด็กนักเรียน” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และเป็นเด็กนักเรียนซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“บิดามารดา” หมายถึง บิดามารดาของเด็กนักเรียนไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

“ผู้ปกครอง” หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่น ซึ่งรับเด็กนักเรียนไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐ และเอกชน

“ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ.” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา/ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด

“สถานศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 ศึกษานโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการประกันความปลอดภัยในสถานศึกษาทุกรูปแบบ

5.2 จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

5.3 แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษา

5.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ จำแนกเป็นประเภท/กลุ่ม/ราย

5.5 การจัดทำแผนงาน/โครงการ และมาตรการความปลอดภัยในสถานศึกษา

5.6 ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ และมาตรการความปลอดภัยในสถานศึกษา

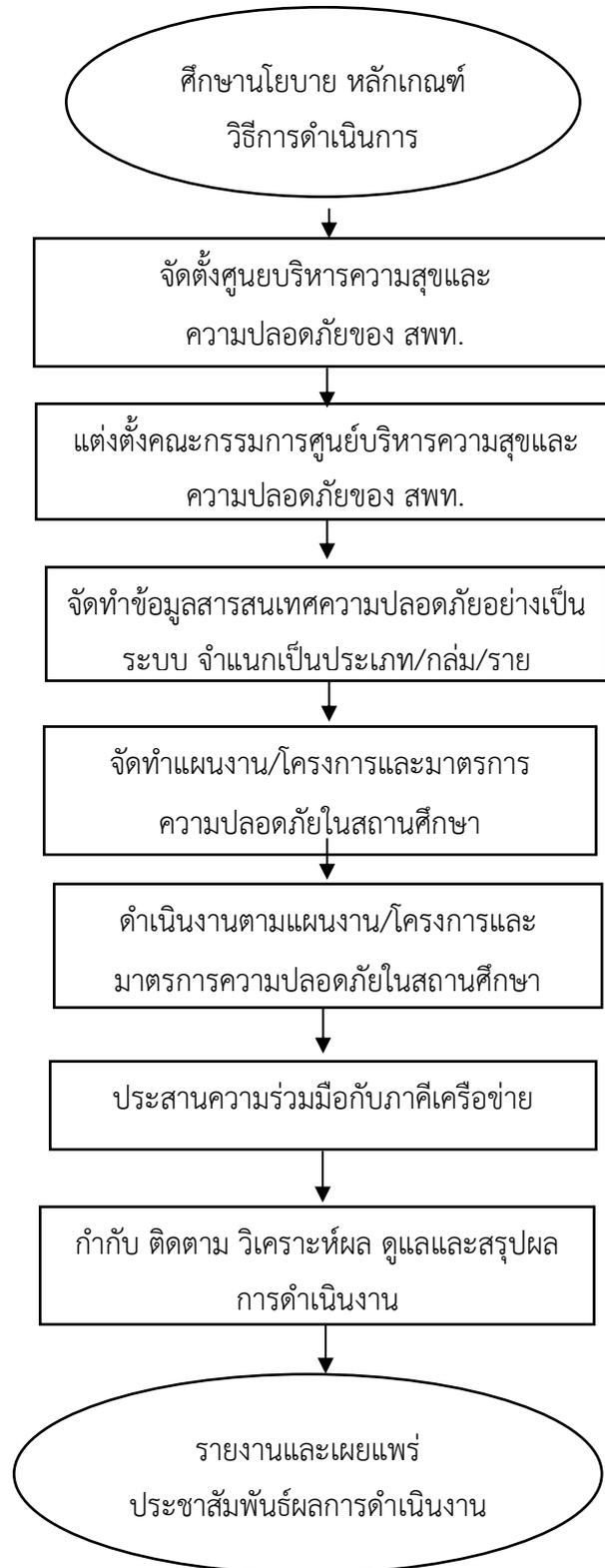
5.7 ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม คุ้มครอง ดูแล ช่วยเหลือ และเยียวยานักเรียนที่ประสบเหตุกรณีเร่งด่วน

5.8 กำกับ ติดตาม วิเคราะห์ผล ดูแลและสรุปผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

5.9 รายงานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

- 7.1 ระบบรายงานข้อมูลความปลอดภัย
- 7.2 แบบสำรวจ จัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)
- 8.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
- 8.3 คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2564
- 8.4 แผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 8.5 แผนเผชิญเหตุความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 8.6 คู่มือการบริหารศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษา		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	รหัสเอกสาร	
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : 1. ร้อยละของนักเรียน ที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเด็ก 2. ร้อยละของนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา 3. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา				
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	
1	<p>ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ ที่อาจเกิดปัญหา</p> <p>จัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย สถานศึกษา</p> <p>แต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย สถานศึกษา</p> <p>จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา</p> <p>แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัย สถานศึกษา</p> <p>จัดทำข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ข้อมูลความปลอดภัยสถานศึกษา</p> <p>จัดทำแผนงาน/โครงการ และมาตรการ ความปลอดภัยในสถานศึกษา</p> <p>ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ และมาตรการ ความปลอดภัยในสถานศึกษา</p> <p>ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับ ตำบล</p> <p>รายงานผลและ ขอรับการสนับสนุน</p>	ศึกษานโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่ เกี่ยวข้อง	3 วัน	ผู้รับผิดชอบ กลุ่มส่งเสริมฯ
2		จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	7 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
3		แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัย สถานศึกษา	3 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
4		จัดทำข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ข้อมูลความปลอดภัยสถานศึกษา	15 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
5		จัดทำแผนงาน/โครงการ และมาตรการ ความปลอดภัยในสถานศึกษา	15 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
6		ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ และมาตรการ ความปลอดภัยในสถานศึกษา	15 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
7		ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับ ตำบล	7 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
8		รายงานผลและ ขอรับการสนับสนุน	7 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
9		รายงานผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน	3 วัน	กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p>จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ</p> <p>กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ</p> <p>การตัดสินใจ</p> <p>ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวงาน</p> <p>จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้ามีภายใน 1 หน้า)</p>				

งานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตนักเรียน

1. ชื่องาน งานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตนักเรียน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 เพื่อให้นักเรียนเกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

3. ขอบเขตของงาน

3.1 นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา

3.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง

3.3 ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม หน่วยงานภายในและภายนอก ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและองค์กรเอกชน ทำงานร่วมกันโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดให้กับนักเรียน

4. คำจำกัดความ

สุขภาพจิต หมายถึง ภาวะจิตใจที่เป็นสุข สามารถปรับตัวแก้ปัญหา สร้างสรรค์ทำงานได้มีความรู้ สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความมั่นคงทางจิตใจ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ อยู่ในสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้

งานส่งเสริมสุขภาพจิต หมายถึง การส่งเสริมให้บุคคลมีร่างกายแข็งแรง มีสภาพ จิตใจที่มั่นคง ปรับตัวได้ดี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา โดยสนับสนุนให้บุคคลรู้ถึงแนวทางที่จะ ทำให้บุคคล คงสภาพแห่งความสุขสบายของตนไว้ หรือกระตุ้นให้บุคคลสามารถควบคุม จิตใจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองและสิ่งแวดล้อม ได้รับความรักความอบอุ่นจากมารดา บิดา หรือผู้เลี้ยงดู มีความไว้วางใจผู้อื่น มีการแสดงออกที่เหมาะสม เชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นคงทางจิตใจ ยอมรับตนเองเพื่อที่จะเอื้อให้มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

ปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีความยากลำบากทางจิตใจ ความคิดที่ยุ่งยาก ซ้ำซ้อน และ/หรือไม่สามารถรับมือกับภาวะการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และอาจส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม

ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานประสานความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการอยู่บนพื้นฐานที่มีจุดประสงค์ และเป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน โดยมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินสภาพการณ์ของปัญหา และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งกระบวนการ เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) มูลนิธิต่าง ๆ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่งานส่วนท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์กรเพื่อการกุศล บ้านพักเด็กและครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

5.1.1 วางแผนการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตนักเรียน

5.1.2 ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานหรือทำบันทึกความร่วมมือ ความเข้าใจ (MOU) เพื่อดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน)

5.1.3 จัดทำข้อมูลภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน

5.1.4 สร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญเกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน

5.1.5 จัดกิจกรรมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต เช่น การจัดทำสื่อ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่เอกสาร ความรู้วิชาการด้านจิตวิทยาและวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

5.1.6 การถ่ายทอด ฝึกอบรมองค์ความรู้เทคโนโลยีด้านจิตวิทยา จัดทำแผนการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ทางจิตวิทยาให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.1.7 จัดประชุมภาคีเครือข่ายสหวิชาชีพ นักวิชาการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

5.1.8 ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

5.1.9. สรุปรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด

5.2 การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เผชิญเหตุวิกฤต

5.2.1 ตรวจสอบข้อเท็จจริง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

5.2.2 รายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

5.2.3 ดำเนินการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เผชิญเหตุวิกฤต เช่น ถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา โรคติดต่อ อุบัติเหตุ จมน้ำ ภัยพิบัติ เสียชีวิต เป็นต้น

5.2.4 ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียน

5.2.5 จัดประชุม Case Conference (เฉพาะกรณี)

5.2.6 รายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นและความเร่งด่วนรายกรณี

5.2.7 กำกับ ติดตามการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.2.8 สรุปสถิติ สารสนเทศ และรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัด

5.3 การส่งต่อช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบเหตุวิกฤต

5.3.1 ให้การช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ จากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เช่น การตั้งครุฑ ภาวะจิตเวช ติดเกม พนัน สื่อออนไลน์ ถูกทอดทิ้ง ปล่อยปละละเลยเด็กตกหล่นออกกลางคัน การใช้ยาเสพติด การกลั่นแกล้ง เป็นต้น

5.3.2 วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อนหรือจากการส่งต่อ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยา ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และดำเนินการวางแผนการแก้ไขปัญหา

5.2.3 ประเมิน สสำรวจวิเคราะห์ สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีการทางจิตวิทยากับนักเรียน เพื่อค้นหา อธิบาย ทำนายแนวโน้มพฤติกรรม อารมณ์ ความคิด พัฒนาการศักยภาพ แรงจูงใจ ความถนัด บุคลิกภาพ และค้นหาสาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตในระดับเบื้องต้น

5.3.4 ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และครอบครัว เพื่อการบำบัดและแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องหรือปัญหาที่ซับซ้อน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องการใช้ยาเสพติดการทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง ฯลฯ

5.3.5 ปรับพฤติกรรม ฟื้นฟูสภาวะทางจิตใจ สังคมอารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการในระดับเบื้องต้นเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนเองปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปรับตัว หรือวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสม

5.3.6 ให้การดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาากลุ่มเด็กพิเศษเช่น เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.3.7 ติดตามการช่วยเหลือ และประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลในพื้นที่ บ้านพักเด็กและครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ฯลฯ

5.3.8 สรุปรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด

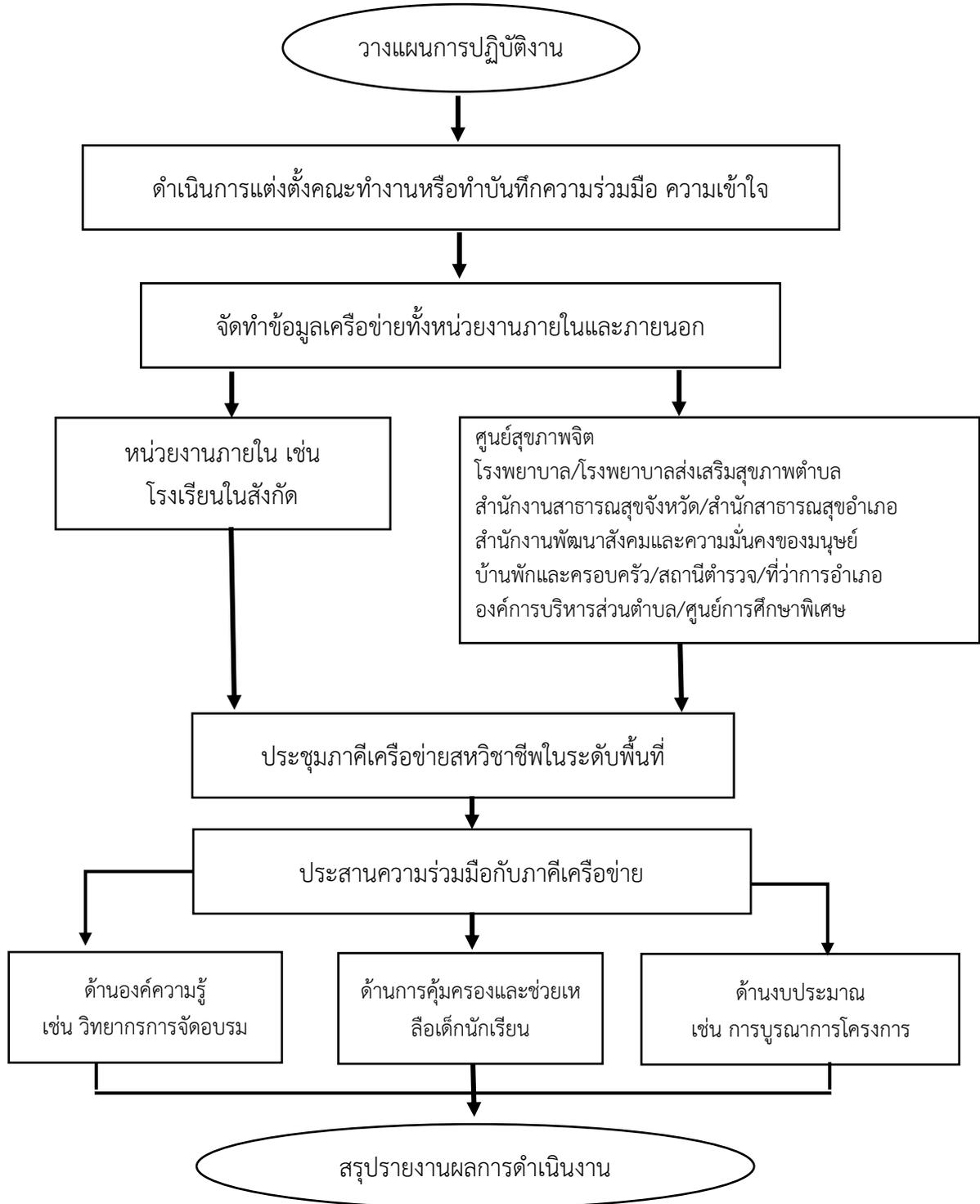
5.4 วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย พัฒนางานส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน

5.5 สรุปและรายงานการดำเนินงาน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

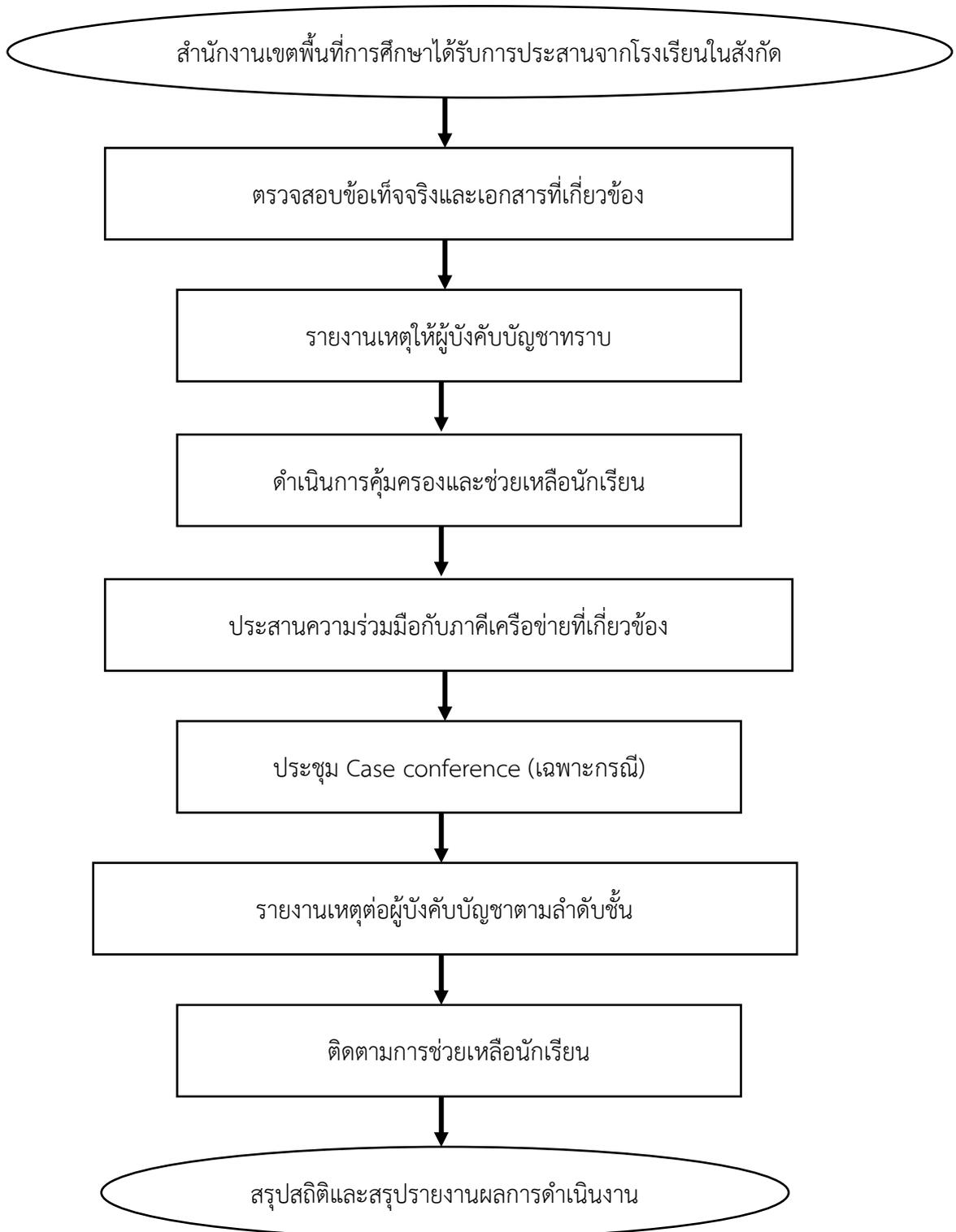

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

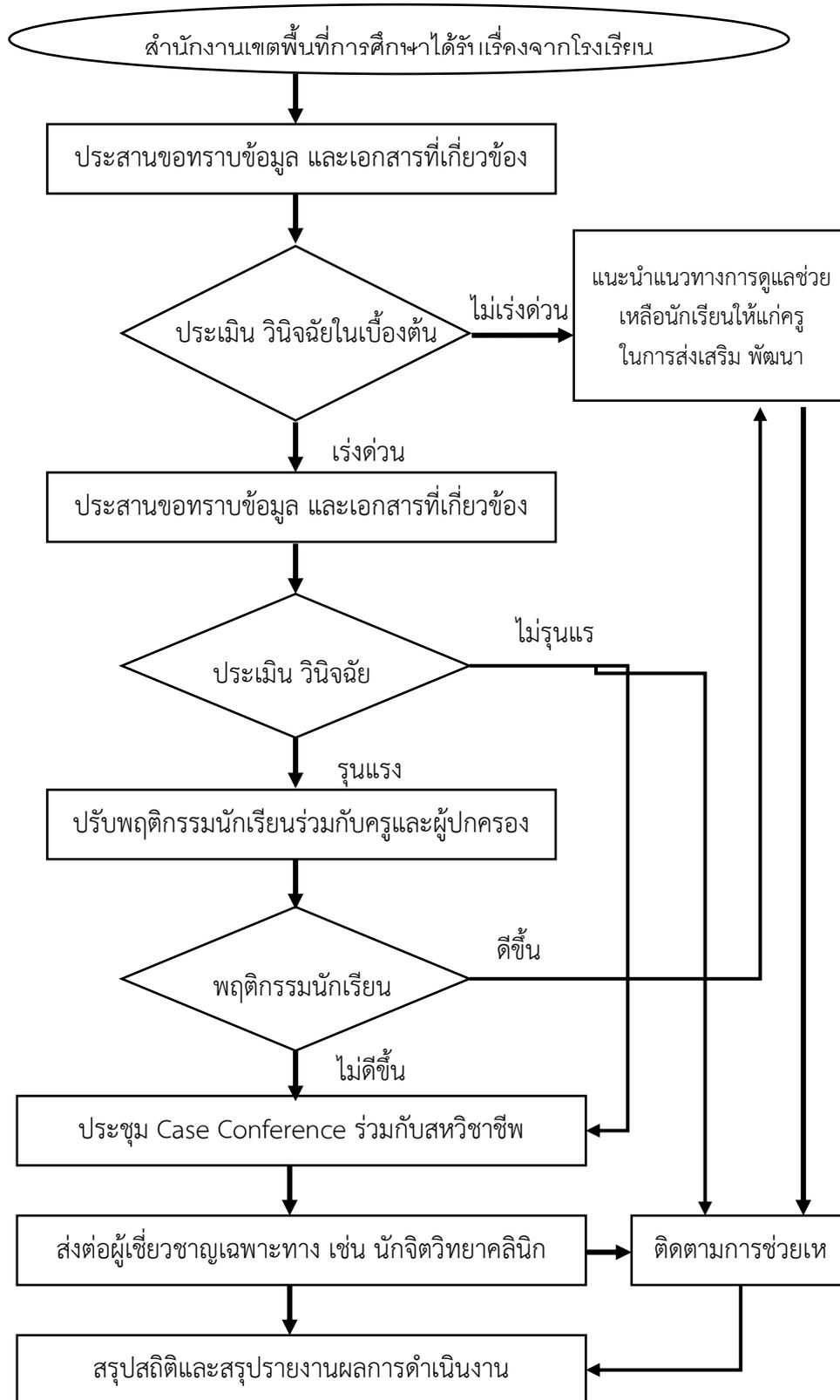
6.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน

6.2 การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เผชิญเหตุวิกฤต

6.3 การส่งต่อช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบเหตุวิกฤต

7. แบบฟอร์มที่ใช้

- 7.1 แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strengths and Difficulties Questionnaire : SDQ)
- 7.2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ)
- 7.3 แบบประเมินพฤติกรรม SNAP-IV (Shot Form)
- 7.4 แบบประเมินความเครียด (Stress Test Questionnaire : ST-5)
- 7.5 แบบประเมินภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น (The Patient Health Questionnaire for Adolescents PHQ-A)
- 7.6 แบบคัดกรองโรคซึมเศร้า 2 คำถาม (2Q), (9Q) และแบบประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม (8Q)
- 7.7 แบบทดสอบพฤติกรรมติดเกม (Game Addiction Screening Test – GAST)
- 7.8 แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าในเด็ก (Children’s Depression Inventory : CDI)
- 7.9 แบบสอบถามพฤติกรรม PSC (Pediatric Symptom Checklist)
- 7.10 แบบสอบถาม General Health Questionnaire ฉบับภาษาไทย (Thai GHQ 12 – 28 – 30 – 60)
- 7.11 ดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย Thai Happiness Indicators (THI – 15)
- 7.12 เครื่องมือสังเกตอาการ 9s
- 7.13 แบบสังเกตพฤติกรรม 4 โรค สถาบันราชกุมารภจ รมสุขภาพจิต
- 7.14 แบบสัมภาษณ์นักเรียน
- 7.15. แบบบันทึกการให้คำปรึกษารายบุคคล
- 7.16 แบบบันทึกการให้คำปรึกษากลุ่ม
- 7.17 แบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอก
- 7.18 แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน
- 7.19 แบบฟอร์มรายงาน สพฐ.

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 คู่มือนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- 8.2 คู่มือสำหรับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC:Youth Counselor)

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานส่งเสริมสุขภาพจิต และป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถเรียน จบการศึกษาภาคบังคับได้ หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตต่างๆ					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	วางแผนและขับเคลื่อนการทำงาน	วางแผนและขับเคลื่อนการทำงาน	3 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
2	ดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก หรือเด็กนักเรียนในเชิงเหตุ และส่งต่อ	ดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก นักเรียนที่เผชิญเหตุ และส่งต่อนักเรียน	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
3	กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4	สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
 จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือกระบวนการ การสั่งส่ง ที่ทางหรือการเคลื่อนไหวกระบวนการ จุดเชื่อมระหว่างหน้า (ถ้าไม่รวมภายใน 1 หน้า)					

งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียนในสถานการณ์ฉุกเฉิน จากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

1. ชื่องาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน
ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครอง

3. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยสร้างและพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ส่งเสริมความปลอดภัย สร้างความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การป้องกัน ดูแล ช่วยเหลือหรือ เยียวยา และแก้ไขปัญหา มีความเป็นเอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปกป้อง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัยให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน

งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียนในสถานการณ์ฉุกเฉิน จากภัยคุกคามทุกรูปแบบ
ได้แก่

- 3.1 ฉุกเฉินลี้ภัยทางเพศ
- 3.2 ความรุนแรง
- 3.3 ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
  - 3.3.1 เด็กนักเรียนออกกลางคัน
  - 3.3.2 เด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.
- 3.4 ตั้งครรภ์ในวัยเรียน
- 3.5 ภาวะจิตเวช
- 3.6 เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต/เล่นการพนัน
- 3.7 เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

- 3.8 ยาเสพติด
- 3.9 อุพทานหมู่
- 3.10 โรคติดต่อในสถานศึกษา
- 3.11 อุบัติเหตุในสถานศึกษา
- 3.12 อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา
- 3.13 เด็กนักเรียนจมน้ำ
- 3.14 เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา
- 3.15 ภัยพิบัติ
- 3.16 การกลั่นแกล้งรังแกกัน (Bully)
- 3.17 การค้ามนุษย์
- 3.18 โรคอุบัติใหม่ เช่น โควิด-19, PM 2.5 ฯลฯ

4. คำจำกัดความ

สิทธิเด็ก หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งองค์การสหประชาชาติ ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กถูกละเมิด หรือถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาตามที่ควร จนเกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ หาแนวทางในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย

การคุ้มครอง หมายถึง การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยง หรือต้องสงสัยว่าถูกรุณแรง หรือล่วงละเมิด เด็กนักเรียนที่ถูกกรุณแรง หรือถูกล่วงละเมิด และเด็กนักเรียนที่กรุณแรง หรือล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น โดยมี ระบบและขั้นตอนการปฏิบัติที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน เป็นหลัก สอดคล้องกับหลักปฏิบัติตาม กฎหมาย และหลักปฏิบัติที่มีมาตรฐาน

การช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้น จากวิกฤตทั้งปวง

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

นักเรียน หมายถึง เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เด็กนักเรียน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และเป็นเด็กนักเรียนซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บิดามารดา หมายถึง บิดามารดาของเด็กนักเรียนไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กนักเรียนไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง
ทั้งของรัฐ และเอกชน

ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด

สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย
หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือ
มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานประสานความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อมุ่ง
แก้ปัญหาอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการอยู่บนพื้นฐานที่มีจุดประสงค์ และเป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน
โดยมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินสภาพการณ์ของปัญหา และมีความรับผิดชอบ
ร่วมกัน ทั้งกระบวนการ เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) มูลนิธิต่าง ๆ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์
แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์กรเพื่อการกุศล
บ้านพักเด็กและ ครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) หมายถึง ศูนย์ช่วยเหลือสังคมภายใต้ชื่อ OSCC (One Stop Crisis
Center) เป็นศูนย์บริการประชาชน ผู้ประสบปัญหาที่มีลักษณะบูรณาการและครบวงจร โดยมีหน้าที่รับแจ้ง
เหตุ เบาะแส ประสาน ส่งต่อ และติดตามการใช้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการตั้งครุฑไม้พร้อม การค้ำนุชย์
การใช้แรงงานเด็กการกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ

การล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มีผลทำให้ผู้ถูกระทำได้รับความเสียหายเกี่ยวข้องกับ
เรื่องเพศ ได้แก่ กระทำชำเรา อนาจาร เป็นต้น ผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจะได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ

การไม่ได้รับความเป็นธรรม หมายถึง การที่เด็กนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้รับสิทธิตามที่
กฎหมายกำหนดให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นจากสถานศึกษาอย่าง
ไม่เป็นธรรม ขาดความเสมอภาค ซึ่งเป็นผลให้เสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

ตั้งครุฑไม้พร้อม หมายถึง เด็กนักเรียนที่ตั้งครุฑ หรือสงสัยว่าตั้งครุฑโดยไม่ได้มีการวางแผนจะให้
เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุจากการไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งครุฑ และการคุมกำเนิด การถูก
ข่มขืนจนตั้งครุฑ ตลอดจนความไม่พร้อมในด้านภาวะต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การไม่รับผิดชอบของบิดา
เด็กในครุฑ เป็นต้น

ภาวะทางจิตเวช หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านอารมณ์ความคิดหรือพฤติกรรม ซึ่งผู้นั้นต้องได้รับการช่วยเหลือเพราะถ้าปล่อยไว้อาจเกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้

เด็กนักเรียนเล่นพนัน หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือ มั่วสุ่มในวงการเล่น ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นเด็กนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงิน และ สิ่งของมีค่าด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งเสี่ยงโชค ถ้าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้เด็กนักเรียนขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น หรือวัตถุใด เมื่อเสพ เข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการนอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพ ทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

อุปทานหมู่ หมายถึง ปรากฏการณ์ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปที่มีความเชื่อร่วมกัน และมีการแสดงออกอาการทางร่างกายกลุ่มนักเรียนที่มักพบอาการ มักพบในนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียน เพศชาย มักเกิดกับบุคคลที่มีสภาพจิตใจไม่มั่นคง เกิดการคล้อยตามได้ง่าย

โรคติดต่อ หมายถึง โรคที่สามารถถ่ายทอดติดต่อกันได้ระหว่างบุคคล โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เป็น สาเหตุของโรค และถึงแม้ว่าเชื้อโรคจะเป็นตัวก่อเหตุ แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ก็เป็นปัจจัยร่วม ที่สำคัญที่จะทำให้เกิด โรคติดต่อนั้นๆ

อุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลันซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนอัน เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ หรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกายและทรัพย์สิน โดยมี สถานการณ์เสี่ยง จากสภาพแวดล้อม ขาดความระมัดระวัง หรือการเรียนการสอน

อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้เกิดความ กระทบกระเทือนต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สินของเด็กนักเรียน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อ สถานศึกษา เช่น อุบัติเหตุกับรถนักเรียน รถทัศนศึกษา รถทัศนจร รถรับส่งนักเรียน รถโรงเรียนรถส่วนบุคคล ของครูที่พาเด็กนักเรียนไปทำกิจกรรม

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่รุนแรงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความประมาทของ บุคคล ส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก เกิดจากสถานการณ์เสี่ยง เช่น อัคคีภัย แผ่นดินไหว วาตภัย และ อุทกภัย เป็นต้น ซึ่งมีความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และผู้คนบาดเจ็บเสียชีวิต หรือไร้ที่อยู่

การกลั่นแกล้งรังแก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด ทั้งทาง ร่างกายและ จิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ มีพลังเหนือกว่าผู้อื่น หรือเพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งการกระทำ ดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง และมีระยะเวลายาวนาน

การค้ำมนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสียหายภัยจากการค้ำมนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจ ควบคุมบุคคลอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงประโยชน์ ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้อำนาจบังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 กรณีล่วงละเมิดทางเพศ

การล่วงละเมิดทางเพศ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอๆ ในสังคม ทั้งการล่วงละเมิดด้วยคำพูด การสัมผัส การแอบดู รวมถึงการกระทำรุนแรงทางเพศ เด็กนักเรียนจึงควรรู้วิธีป้องกัน และหาทางออกเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ รวมทั้งการขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.1.1 ขั้นตอนการปฏิบัติด้านการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนการบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546 เป็นต้น
- (5) เชิญผู้ปกครองเด็กนักเรียนทั้งสองฝ่าย/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย/ รับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
- (6) แจ้งผู้ปกครองเด็กนักเรียนหาแนวทาง และวิธีการร่วมกันในการปรับพฤติกรรมเด็กนักเรียน
- (7) ประสานศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อนำเด็กนักเรียนเข้ารับการตรวจรักษา ด้านร่างกายและจิตใจภายใน 24 ชั่วโมง
- (8) แจ้งเหตุเร่งด่วนตามลำดับชั้น
- (9) ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ พึงกษสิทธิ์ผู้ถูกกระทำและผู้กระทำ

- (10) กรณีเด็กนักเรียนกับครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ให้ดำเนินการตามขั้นตอนทางวินัย
- (11) ติดตามผล/เยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนเป็นระยะ ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจ
- (12) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง คุ้มครอง และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป
- (13) จัดทำข้อมูลและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.1.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) สถานพยาบาล
- (2) บ้านพักเด็กและครอบครัว
- (3) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (4) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
- (5) สถานีตำรวจ
- (6) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (7) นักจิตวิทยา
- (8) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

5.2 กรณีความรุนแรง

ความรุนแรงต่อเด็กนักเรียนเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั่วทุกพื้นที่ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะอยู่ในภาคไหนในประเทศไทยในบริบทสังคม อย่างไรก็ตามความรุนแรงต่อเด็กนักเรียน ที่เกิดขึ้นหลายแห่ง อาจมีรูปแบบคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้างตามสถานการณ์ ส่วนสาเหตุบ่มเพาะ และเอื้อต่อการเกิดความรุนแรงเหล่านั้น มีทั้งเหมือนและแตกต่างกันออกไป ความรุนแรงเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจหรือ ทางเพศ และนำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ทรมานต่อผู้ถูกรกระทำทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ในที่นี้ได้แบ่งความรุนแรง ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

5.2.1 ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ ตะ ต่อย การใช้อาวุธ และการลงโทษ เด็กนักเรียนที่เกินกว่าเหตุในสถานศึกษาและครอบครัว เป็นต้น

5.2.2 ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูด กิริยา หรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม ด่าว่า ให้อับอาย การกลั่นแกล้ง ทรมานให้เจ็บช้ำน้ำใจ การบังคับ ข่มขู่ กักขัง ควบคุม ไม่ให้แสดงความคิดเห็น การหึงหวง การเลือกปฏิบัติ การเอารัดเอาเปรียบ การตัดทวงผลประโยชน์ การถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู เป็นต้น

5.2.3 ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกล่วงละเมิดทางเพศ การพูดเรื่องลามกอนาจาร การแอบดู การจับต้องของสงวน การบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) เชิญผู้ปกครองมาพบเด็กนักเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงจากคำบอกเล่าของเด็กนักเรียนด้วยตนเองแล้ว และร่วมกันแสวงหาแนวทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนไม่ให้เกิดกลับไปกระทำพฤติกรรมความรุนแรงขึ้นอีก
- (5) หากคู่กรณีอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน และเมื่อความขัดแย้งลดลงครูฝ่ายปกครองจึงจัดให้ทั้งสองฝ่ายได้พบกันเพื่อปรับความเข้าใจ และสร้างความรักความสามัคคีกัน
- (6) หากคู่กรณีเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา
- (7) จัดให้มีเด็กนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ระหว่างปรับพฤติกรรมคอยช่วยเหลือ แนะนำและให้คำปรึกษา
- (8) ประสานทีมสหวิชาชีพ ในกรณีต้องส่งต่อภายนอก
- (9) กรณีเหตุการณ์รุนแรง ให้รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการภายใน 24 ชั่วโมง ถึงหน่วยงานต้นสังกัด
- (10) เมื่อเด็กนักเรียนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว หรือมอบตัว ทางสถานศึกษาต้องออกหนังสือรับรองการเป็นเด็กนักเรียนให้
- (11) กรณีต้องการประกันตัวนักเรียน สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการในการประกันตัวได้
- (12) จัดทำข้อมูลและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.3 กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

การไม่ได้รับความเป็นธรรม หมายถึง การที่เด็กนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นจากสถานศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ขาดความเสมอภาค ซึ่งเป็นผลให้เสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

5.3.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงพื้นที่ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการเจรจา และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว
- (5) หากการดำเนินการยังไม่ได้ข้อยุติ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
- (6) ติดตามความคืบหน้าเพื่อหาทางกำหนดมาตรการในการป้องกัน และให้ความช่วยเหลือต่อไป
- (7) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.4 กรณีเด็กนักเรียนออกกลางคัน

การออกเรียนกลางคัน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนหายไปจากระบบสถานศึกษาขาดการติดต่อกับครูที่ปรึกษา หรือครูผู้สอน จนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยมีสาเหตุมาจากตัวเด็กนักเรียน ครอบครัว สถานศึกษา หลักสูตร สภาพแวดล้อมและสังคม

5.4.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบหาข้อมูลเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน
- (4) สืบเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแยกปัญหาและร่วมหาทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหาแต่ละด้าน
- (5) ลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และประสานเครือข่าย ผู้นำ/แกนนำชุมชน เพื่อติดตามเด็กนักเรียนให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
- (6) ติดตามความคืบหน้านักเรียนที่ออกกลางคัน
- (7) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.5 กรณีเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

5.5.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบหาข้อมูลเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน
- (4) ครูฝ่ายทะเบียนวัดผล สืบหาจัดทำข้อมูลเด็กนักเรียนที่ติด 0 ร และ มส. และแจ้งผู้ปกครองให้รับทราบผลการเรียนของเด็กนักเรียน
- (5) ประชุมวิเคราะห์หาสาเหตุ และวางแผนหาแนวทางการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.
- (6) ดำเนินการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส. ตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
- (7) กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.
- (8) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.6 ตั้งครมในวัยเรียน

ตั้งครมในวัยเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนที่ตั้งครม หรือสงสัยว่าตั้งครม ไม่ได้มีการวางแผนจะให้เกิด โดยมีสาเหตุจากการไม่มีความรู้ขึ้นความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งครม และการคุมกำเนิด การถูกข่มขืน จนตั้งครม ตลอดจนความไม่พร้อมในด้านภาวะต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การไม่รับผิดชอบของบิดาเด็กในครม

5.6.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) ประสานนำเด็กนักเรียนตรวจร่างกาย
- (5) เชิญผู้ปกครองของคู่กรณีหรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ ผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
- (6) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือและทีมสหวิชาชีพ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว โรงพยาบาล เป็นต้น
- (7) ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก หรือแนวทางในการประกอบอาชีพ สำหรับเด็กก้าวพลาด

(8) วางมาตรการและแนวทางไม่ผลักดันให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษา หากทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนตามความเหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งประสานทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือ/ส่งต่อ

(9) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.6.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) สถานพยาบาล
- (2) บ้านพักเด็กและครอบครัว
- (3) แนวทางการดูแลท้องไม่พร้อม กระทรวงสาธารณสุข

5.7 ภาวะจิตเวช

ปัญหาสุขภาพจิต จิตเวช ช้ำตัวตาย ส่งผลกระทบต่อสังคม และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ถ้าขาดการจัดการดูแลที่ไม่เหมาะสม อาจเกิดการเจ็บป่วย การฆ่าตัวตาย ทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรของประเทศ

5.7.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน ถ
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง ลงพื้นที่ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546 เป็นต้น
- (5) เชิญผู้ปกครอง/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องของเด็กนักเรียนไว้ข้างใจ เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย และให้คำปรึกษา
- (6) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง คุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- (7) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.7.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) สถานพยาบาล
- (2) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
- (3) สถานีตำรวจในพื้นที่
- (4) โรงพยาบาลจิตเวชในพื้นที่
- (5) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5.8 เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต/เล่นการพนัน

เด็กนักเรียนติดเกม (สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) หมายถึง เด็กนักเรียนที่หมกมุ่นกับการเล่นเกม/หมกมุ่นในการใช้สื่อลามกอนาจาร ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร หรือหมกมุ่น ในกิจกรรมการไอเกะผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จนไม่สามารถควบคุมตนเองในเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ได้เล่นจะกระวนกระวายใจมาก บางคนเล่นข้ามวันข้ามคืน จนส่งผลกระทบต่อตัวเด็กนักเรียน ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของพลเมืองในสังคม

เด็กนักเรียนเล่นพนัน หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมีส่วนร่วมในการเล่นพนัน ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นเด็กนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงินและสิ่งของมีค่าด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความขำขานู เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งเสี่ยงโชค ถ้าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้เด็กนักเรียนขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

5.8.2 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนการบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) ประสานครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา วิธีการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาหาแหล่งเรียนรู้ โดยให้สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมานำเสนอ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความสนใจในด้านอื่นๆ จะได้ไม่มุงเล่นเกมเพียงอย่างเดียว
- (5) เน้นการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง พบปะพูดคุย เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหา หรือใช้วิธีการเยี่ยมบ้าน เพื่อสืบเสาะหาข้อเท็จจริง หาแนวทางการแก้ไข เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างเด็กนักเรียนผู้ปกครอง และสถานศึกษา ปรับพฤติกรรม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ และการเสริมแรงอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง
- (6) กำหนดรูปแบบและวิธีการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเน้นการปรับพฤติกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างสม่ำเสมอ และมีการติดตามประเมินผลพฤติกรรมเป็นระยะ หากพบว่าเด็กนักเรียนยังมีพฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน/ลักขโมย ให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือต่อไป

(7) กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยความประพฤตินักเรียน เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อการเน้นภารกิจ เช่น หากพบว่าเด็กนักเรียนยังไม่ปรับพฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสานทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือ ต่อไป

(8) กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน

(9) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ ตามกรณี

5.9 เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

จากสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร และท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจสังคมที่มุ่งพัฒนาบ้านเมือง ทำให้ขาดการดูแลส่งผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคม ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน เด็กนักเรียนถูกทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลย ปล่อยให้คนแก่หรือเครือญาติคอยดูแล รวมไปถึงเด็กนักเรียนที่ถูกปล่อยทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพังหรือบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ความสำคัญ เพิกเฉย ไม่สนใจ ก่อให้เกิดปัญหากับเด็กนักเรียน ปัญหาของสังคม เด็กนักเรียนมีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน กลายเป็นการทารุณกรรมที่นำไปสู่การทารุณในรูปแบบอื่นได้อีก เช่น การลักพาตัวเด็ก การใช้แรงงานเด็ก การค้าประเวณี เป็นต้น ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนจำเป็นต้องมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมดูแลและช่วยเหลือ ครูรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียนด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกันการดำเนินชีวิตของเด็กนักเรียนจะต้องมีความสามารถ ในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญของปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

5.9.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

(1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ

(2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน

(3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน

(4) แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน สอบถามบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องของเด็กนักเรียน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่

(5) ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546 เป็นต้น

(6) ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ เงินทุนการศึกษา บัณฑิตยทุนพื้นฐานในการดำรงชีวิต ฟื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น

(7) กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน เมื่อสถานการณ์เด็กนักเรียนดีขึ้น สถานศึกษาต้องดำเนินการป้องกัน และพัฒนาในสภาพปัญหาต่อไป เช่น การกำหนดบริเวณปลอดภัย การเสริมทักษะการดูแลเด็กนักเรียน ทักษะการจัดการกับปัญหา และทักษะทางสังคม ให้กับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือ หรือแจ้งเบาะแสเบื้องต้นในการร่วมกันป้องกันปัญหา

(8) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.9.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
- (2) สถานพยาบาล
- (3) สถานีตำรวจ
- (4) บ้านพักเด็กและครอบครัว
- (5) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (6) ศูนย์การศึกษาพิเศษ

5.10 ยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น หรือวัตถุใดเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

5.10.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนการบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) ส่งการสถานศึกษาประเมินคัดกรองเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล ออกมา 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มค้า

- (5) เมื่อพบเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และมียาเสพติดไว้ในครอบครองดำเนินการ ดังนี้
  - (5.1) ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
  - (5.2) ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนกลุ่มเสพ โดยเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา
  - (5.3) ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษารับทราบ
- (6) กรณีพบว่านักเรียนเป็นผู้ค้าให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย
- (7) กรณีเด็กนักเรียนถูกควบคุมตัวหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สถานศึกษาดำเนินการออกหนังสือรับรองการเป็นนักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ
- (8) กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้าน และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- (9) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.10.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC โทร. 1300
- (2) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
- (3) สถานพยาบาล
- (4) สถานีตำรวจ
- (5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (6) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.)

5.11 อุปทานหมู่

อุปทานหมู่ เป็นปรากฏการณ์ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปที่มีความเชื่อร่วมกัน และมีการแสดงออกอาการทางร่างกายกลุ่มนักเรียนที่มักพบอาการ มักพบในนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย มักเกิดกับบุคคลที่มีสภาพจิตใจไม่มั่นคง เกิดการคล้อยตามได้ง่าย

สาเหตุการเกิดอาการ อาการอุปทานหมู่ มักมีสาเหตุเกิดจากความรู้สึกคิดภายในจิตใจ เป็นการแสดงออกทาง ภาวะความเครียด อาจเกิดจากผลกระทบจากภูมิหลัง สภาพครอบครัว อาการหวาดกลัว บางสิ่ง วิตกกังวล รู้สึกตื่นเต้น ต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ได้เห็น ได้ยิน และได้ฟังที่มีต่อสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

ลักษณะอาการ ปวดศีรษะ มึนงงศีรษะ คลื่นไส้ ปวดท้อง เกร็งท้อง อ่อนเพลีย ง่วง เจ็บปวดในคอ หายใจลำบาก หรือหายใจหอบเร็ว (Hyperventilation or Difficulty Breathing) ชักเกร็งตัว เป็นลมหมดสติ อาการเหล่านี้ คงอยู่เพียงชั่วคราว มีการแพร่กระจายอาการไปสู่คนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และมีการฟื้นตัวเร็วกลับมาเป็นปกติ ซึ่งเมื่อตรวจทางการแพทย์แล้วไม่พบว่ามีสาเหตุมาจากโรคทางกาย

5.11.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) ประสานการส่งต่อช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียน เช่น โรงพยาบาล
- (5) จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป
- (6) กำกับ ติดตาม และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- (7) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.11.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) สถานพยาบาล
- (2) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
- (3) ศูนย์ป้องกันการฆ่าตัวตายระดับชาติ
- (4) มูลนิธิแพथูเฮลท์
- (5) สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์
- (6) กรมสุขภาพจิต

5.12 โรคติดต่อในสถานศึกษา/โรคอุบัติใหม่

โรคติดต่อ คือ โรคที่สามารถถ่ายทอดติดต่อกันได้ระหว่างบุคคล โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เป็นสาเหตุของโรค และถึงแม้ว่าเชื้อโรคจะเป็นตัวก่อเหตุ แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ก็เป็นปัจจัยร่วมที่สำคัญที่จะทำให้เกิด โรคติดต่อนั้นๆ กรมอนามัยได้รวบรวมนิยามของโรคติดต่อ จากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และประกาศ กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 หมายถึง โรคซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นโรคติดต่อ สำหรับทั่วประเทศหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเฉพาะในเขต ของตนประกาศ ให้เป็นโรคติดต่อในกรณีที่ต้องตรวจพบหรือมีเหตุสงสัยว่าโรคใดโรคหนึ่ง เป็นโรคซึ่งอาจติดต่อแพร่ระบาด เป็นอันตรายแก่ประชาชนได้

5.12.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน

(3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน

(4) ประสานโรงเรียนส่งต่อสถานพยาบาลใกล้เคียง หรือโทรศัพท์แจ้งศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

(5) กรณีเป็นโรคติดต่อสั่งการให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา ปิดสถานศึกษา โดยคำแนะนำจากสถานพยาบาลในพื้นที่

(6) สั่งการให้สถานศึกษาทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค โดยประสานกับสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

(7) ติดตามผล เฝ้าระวังการระบาดของโรคติดต่อ และป้องกันการแพร่ระบาด

(8) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้อง ทราบตามกรณี

5.12.2 แหล่งช่วยเหลือ

(1) สถานพยาบาลใกล้เคียง

(2) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

(3) ที่ว่าการอำเภอ

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.13 อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา

อุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลันซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนอันเกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ หรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกาย และทรัพย์สิน โดยมีสถานการณ์เสี่ยง จากสภาพแวดล้อม ขาดความระมัดระวัง หรือการเรียนการสอน

5.13.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

(1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ

(2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน

(3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน

(4) กำกับ ติดตาม และผลการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน

(5) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้อง ทราบตามกรณี

5.13.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) สถานพยาบาลใกล้เคียง
- (2) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
- (3) สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ

5.14 อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา

อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้เกิดความ กระทบกระเทือนต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สินของเด็กนักเรียน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อสถานศึกษา เช่น อุบัติเหตุกับรถนักเรียน รถทัศนศึกษา รถทัศนاجر รถรับส่งนักเรียน รถโรงเรียนรถส่วนบุคคลของครูที่พาเด็กนักเรียนไปทำกิจกรรม

5.14.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- (5) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.14.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
- (2) สถานพยาบาล
- (3) เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- (4) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

5.15 เด็กนักเรียนจมน้ำ

การจมน้ำ เป็นสาเหตุการเสียชีวิตของเด็กนักเรียนประเภทหนึ่ง อุบัติเหตุการจมน้ำ พบว่าเกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์เกิดจากความประมาท ความคึกคะนอง มองข้ามความปลอดภัย ไม่เลือกว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ควรได้รับความรู้และฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น เพื่อรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ อย่างถูกวิธีหรือสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

5.15.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ กรณีไม่เสียชีวิต

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- (5) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.15.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) สถานพยาบาลใกล้เคียง
- (2) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
- (3) สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ (กรณีเสียชีวิต)

5.16 เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา

เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา หมายถึง เด็กนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสถานศึกษาได้เสียชีวิต ด้วยเหตุตายตามธรรมชาติ ตายผิดธรรมชาติหรืออุบัติเหตุซึ่งผู้ประสบเหตุ ได้พบเด็กนักเรียนในสภาพที่เสียชีวิตแล้ว ไม่สามารถช่วยเหลือเบื้องต้นได้

5.16.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- (5) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.16.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) เจ้าหน้าที่ปกครอง
- (2) สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ
- (3) สถานพยาบาลใกล้เคียงในพื้นที่

5.17 ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่รุนแรงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความประมาทของบุคคล ส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก เกิดจากสถานการณ์เสี่ยง เช่น อัคคีภัย แผ่นดินไหว वादภัย และ อุทกภัย เป็นต้น ซึ่งมีความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และผู้คนบาดเจ็บเสียชีวิต หรือไร้ที่อยู่

5.17.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) กำกับ ติดตาม เยี่ยมบ้านนักเรียน และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- (5) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี

5.17.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) จุดแจ้งเหตุ
- (2) ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
- (3) ศูนย์เตือนภัย โทร. 1860
- (4) สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ
- (5) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ / จังหวัด และภูมิภาค

5.18 การกลั่นแกล้ง (Bully)

การกลั่นแกล้งรังแก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด ทั้งทางร่างกายและ จิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ มีพลังเหนือกว่าผู้อื่น หรือเพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง และมีระยะเวลายาวนาน

5.18.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียน

(5) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้อง
ทราบตามกรณี

5.18.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (2) นักจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น
- (3) สถานีตำรวจ

5.19 การค้ำมนุษย์

การค้ำมนุษย์ นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับสังคมไทยและสังคมโลกเนื่องจากการค้ำมนุษย์
ถือเป็นการกระทำ ที่ละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ซึ่งถือเป็นประเด็นหลัก ที่สังคมโลกให้ความสำคัญอีกทั้งการค้ำ
มนุษย์ถือเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศจึงเป็นปัญหาที่ทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ
และร่วมกันแก้ไขปัญหา

การค้ำมนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่ง
บุคคลด้วยวิธีการขู่ข่ม หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว การ
ฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสียหายจากการค้ำมนุษย์โดยมิชอบ
หรือมีการให้ หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจ ควบคุมบุคคลอื่น
เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงประโยชน์
จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงประโยชน์ ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือ
บริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือ
การตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

วงจรของการค้ำมนุษย์ มี 3 ขั้นตอน

- (1) ขั้นตอนการจัดหาคนที่จะนำไปเป็นเหยื่อ
- (2) ขั้นตอนการขนส่ง ลำเลียงไปยังจุดหมายปลายทาง
- (3) ขั้นตอนการรับเอาตัวไว้ แล้วบังคับแสวงหาประโยชน์รูปแบบต่างๆ

ข้อสังเกต – คนที่ดำเนินงานทั้งสามขั้นตอนนี้อาจเป็นบุคคลคนเดียวก็ได้

องค์ประกอบสำคัญของการค้ำมนุษย์

- (1) การกระทำ (action)
- (2) วิธีการ (means)
- (3) วัตถุประสงค์ (purpose)

5.19.1 ขั้นตอนการช่วยเหลือ

- (1) แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ
- (2) ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูลนักเรียน ประเมินปัญหาสถานการณ์ บันทึกข้อมูลนักเรียน
- (3) ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์ บันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
- (4) แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน สอบถามบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องของเด็กนักเรียน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
- (5) ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ เงินทุนการศึกษา บัณฑิตย พื้นฐานในการดำรงชีวิต พื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น
- (6) เมื่อสถานการณ์เด็กนักเรียนดีขึ้น สถานศึกษาต้องดำเนินการ ป้องกัน และพัฒนาในสภาพปัญหาต่อไป เช่น การกำหนดบริเวณปลอดภัย การเสริมทักษะการดูแลเด็กนักเรียน ทักษะการจัดการกับปัญหา และทักษะทางสังคม ให้กับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือ หรือแจ้งเบาะแสเบื้องต้นในการร่วมกันป้องกันปัญหา
- (7) กำกับ ติดตาม และลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียน
- (8) จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้อง ทราบตามกรณี

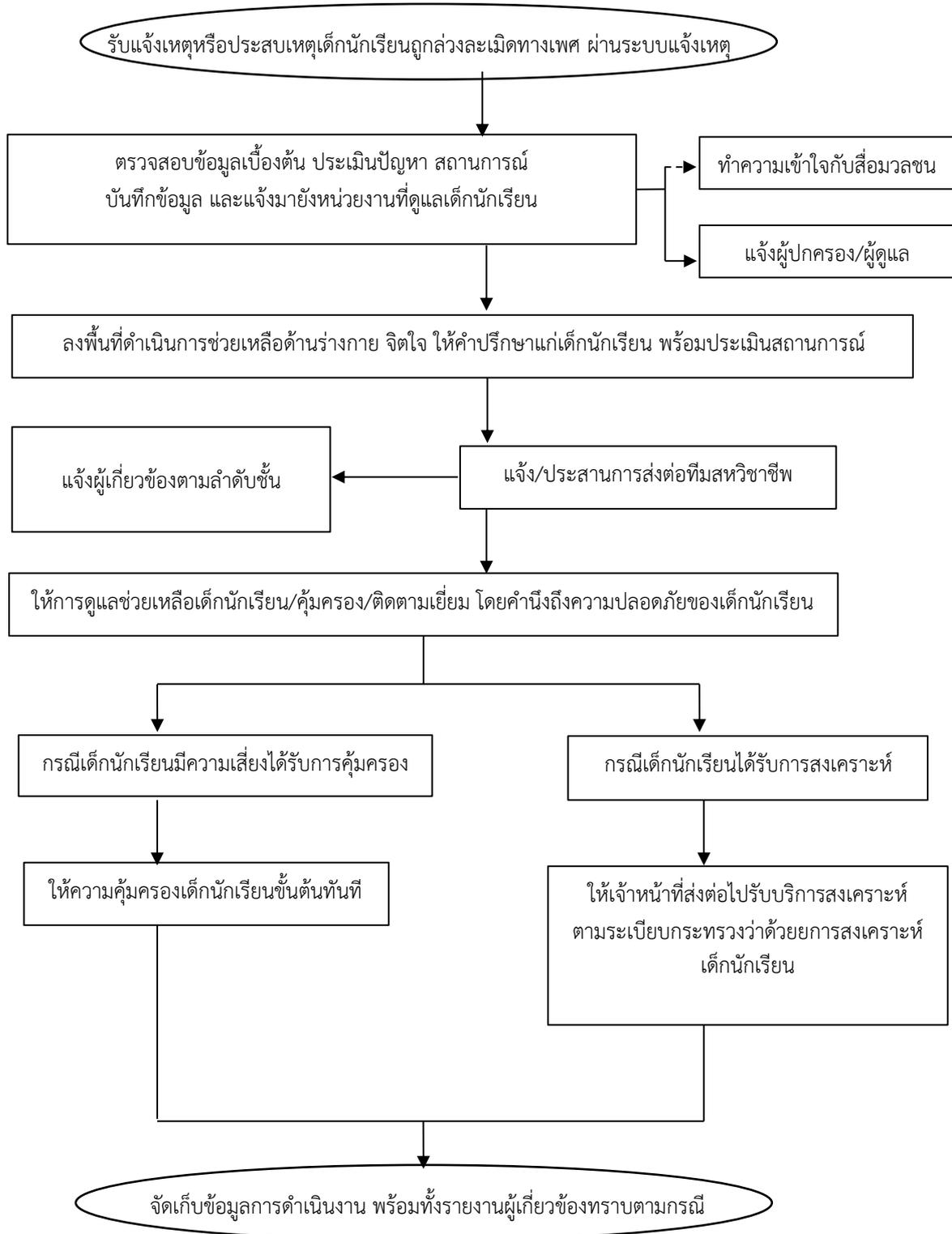
5.19.2 แหล่งช่วยเหลือ

- (1) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
- (2) สถานพยาบาล
- (3) สถานีตำรวจ
- (4) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (5) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์
- (6) ศูนย์การศึกษาพิเศษ

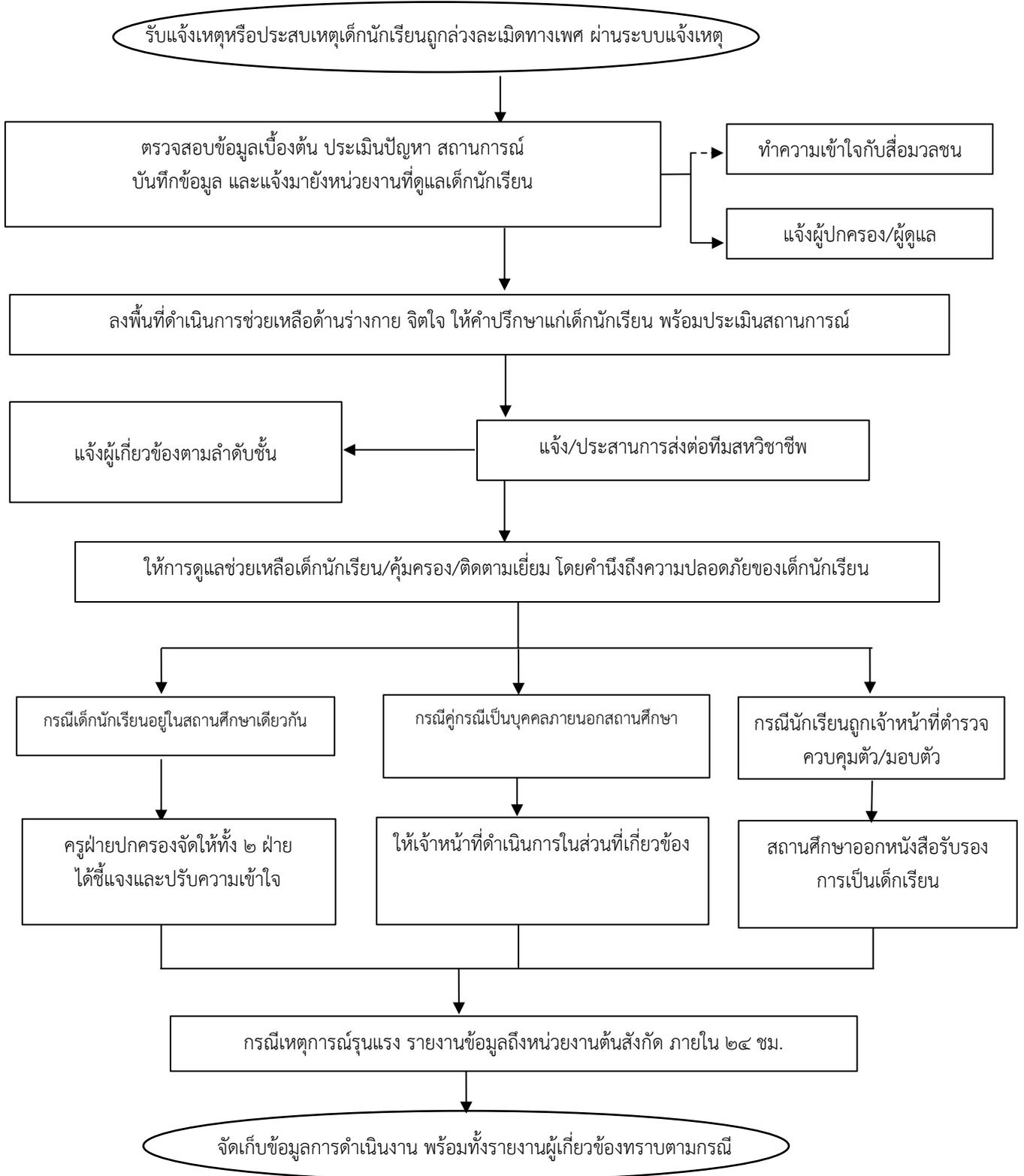

6. Flow Chart

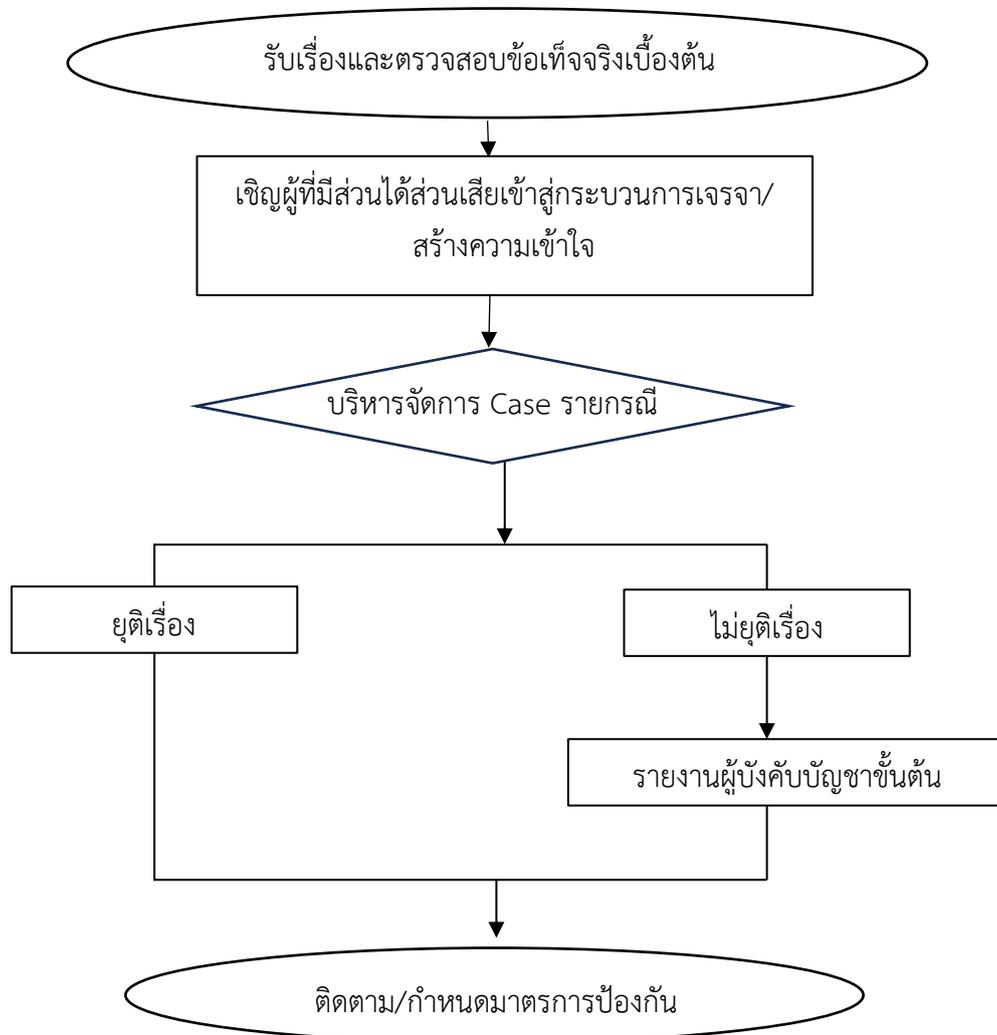
6.1 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีล้วงละเมิดทางเพศ

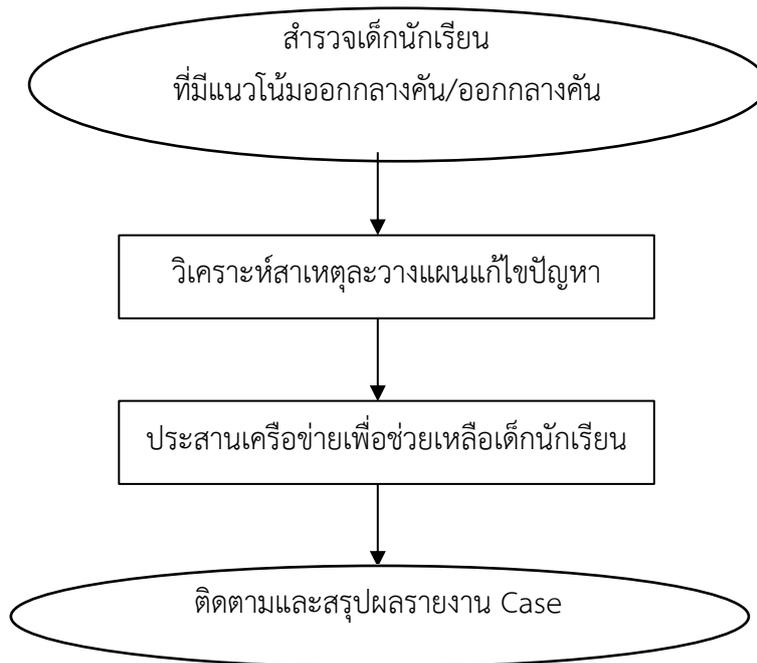
6.2 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีความรุนแรง

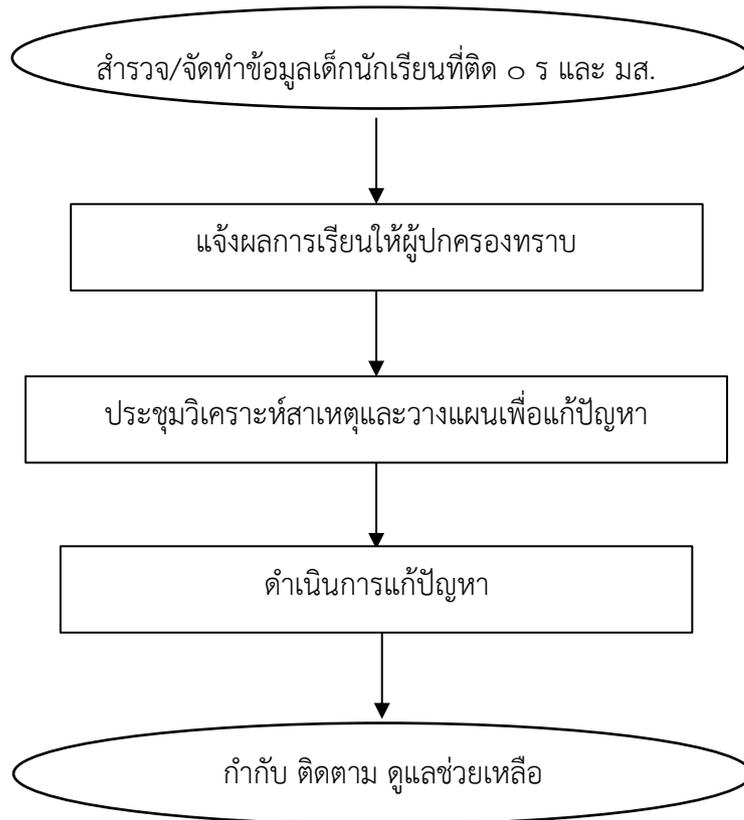
6.3 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

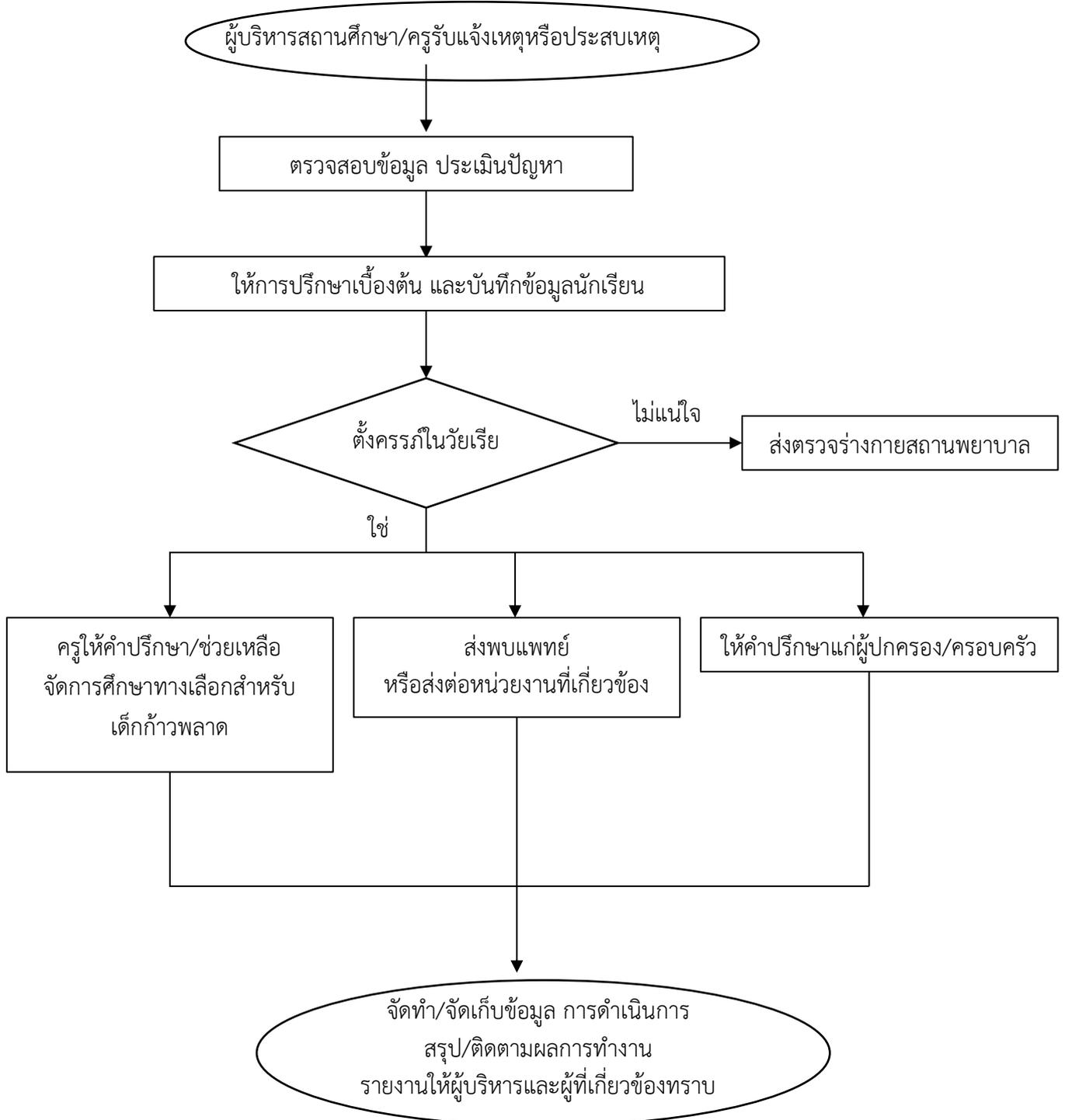
6.3.1 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
เด็กนักเรียนออกกลางคัน

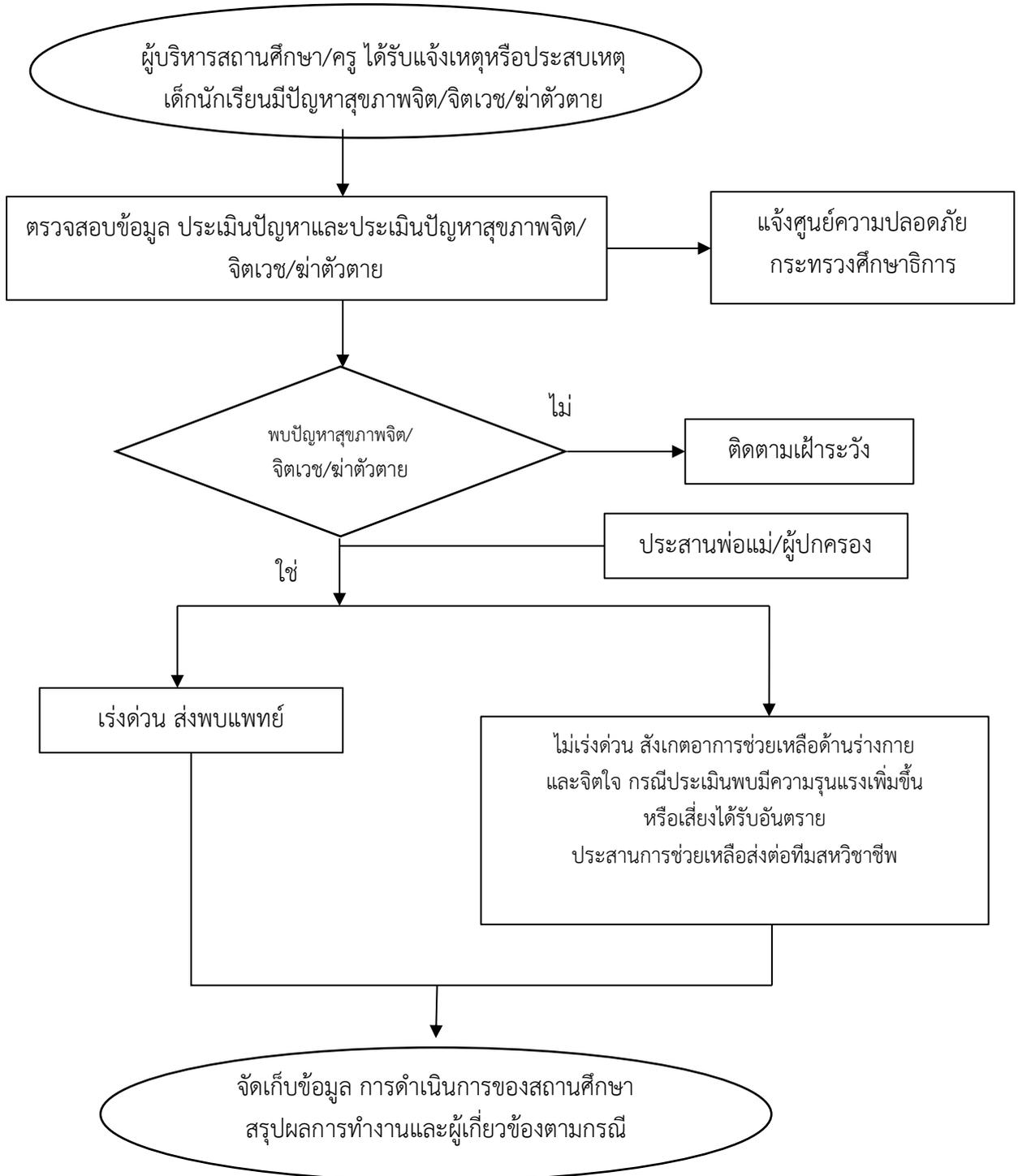
6.3.2 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
เด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

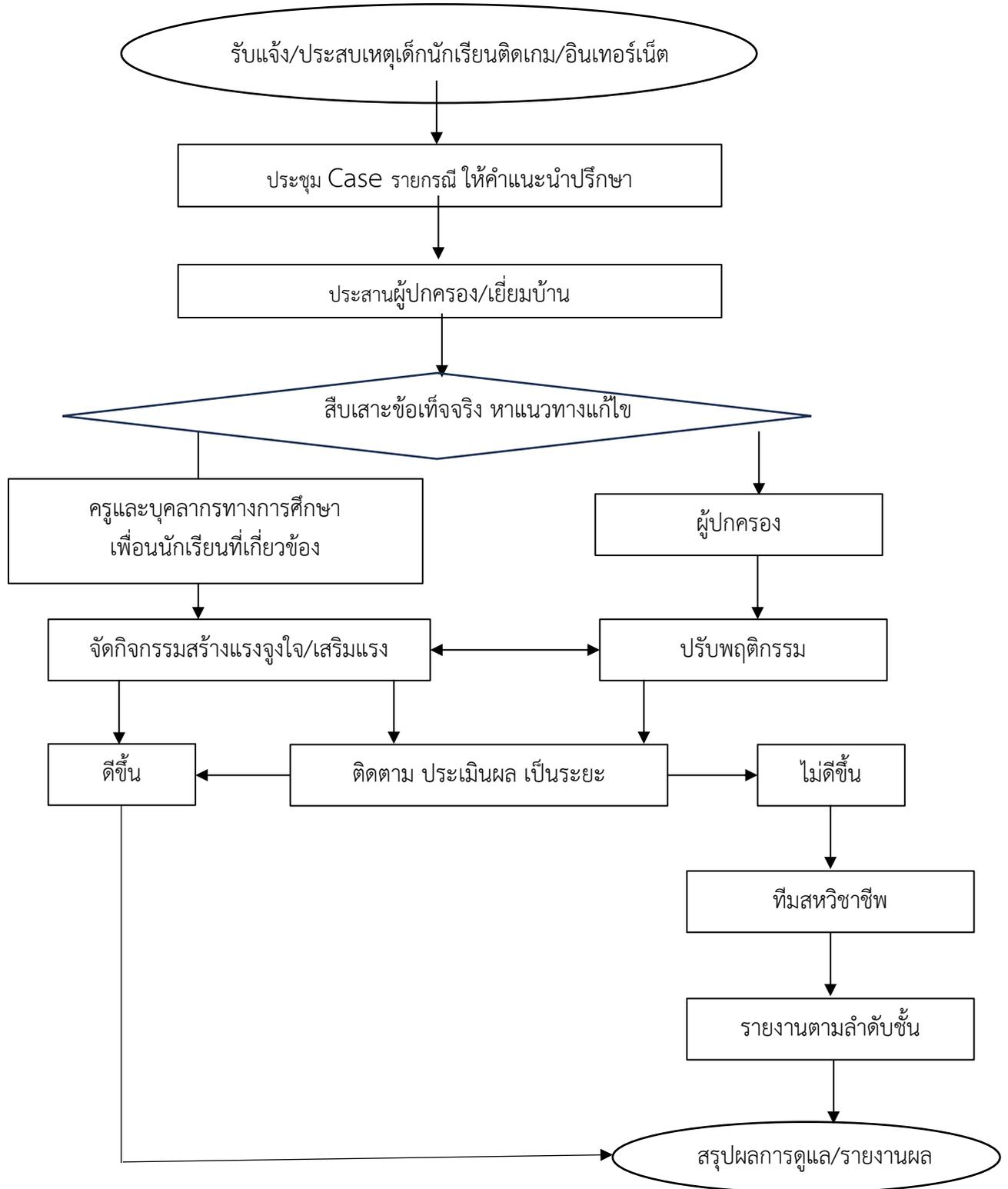
6.4 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณีตั้งครรภ์ในวัยเรียน

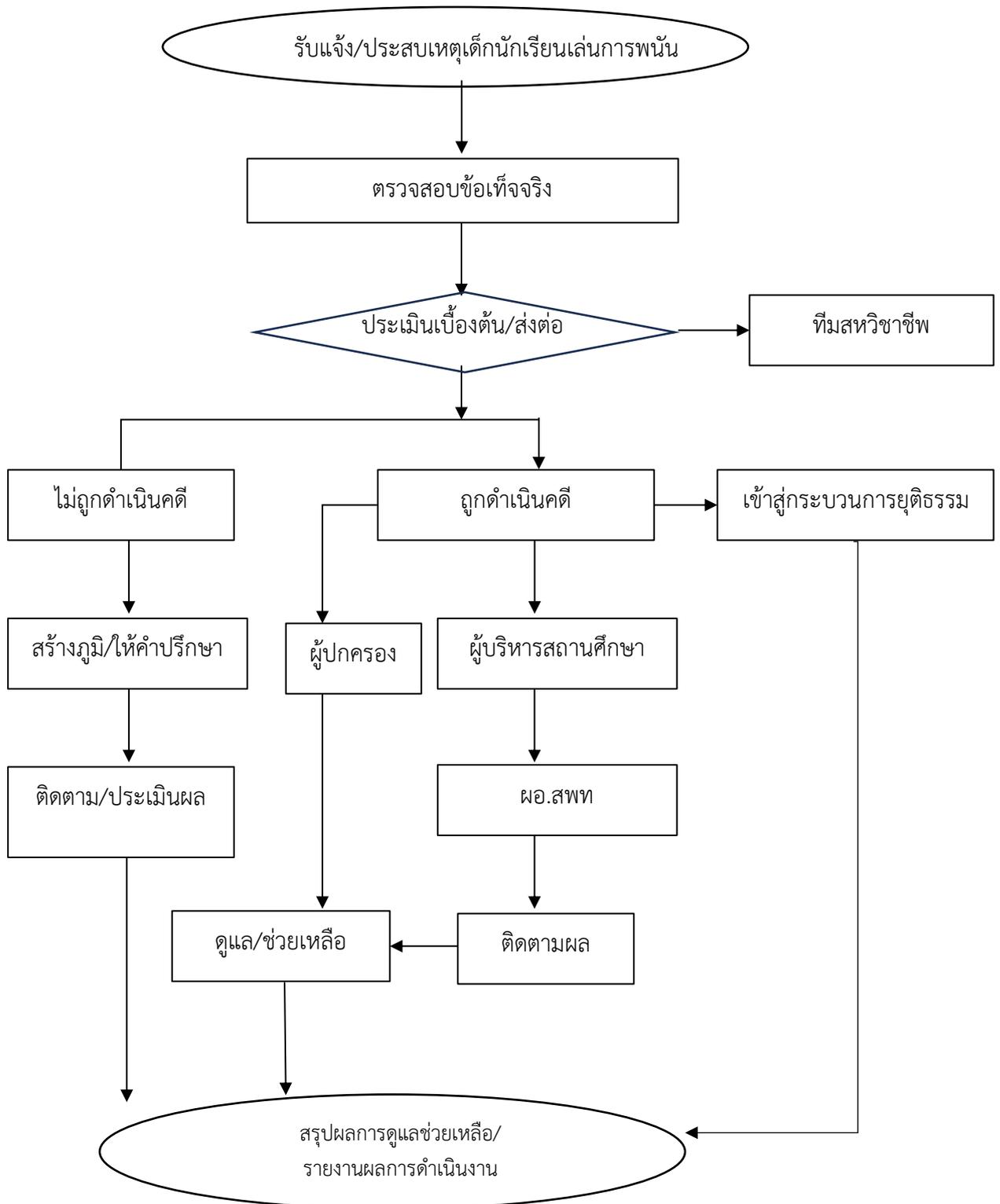
6.5 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีภาวะจิตเวช

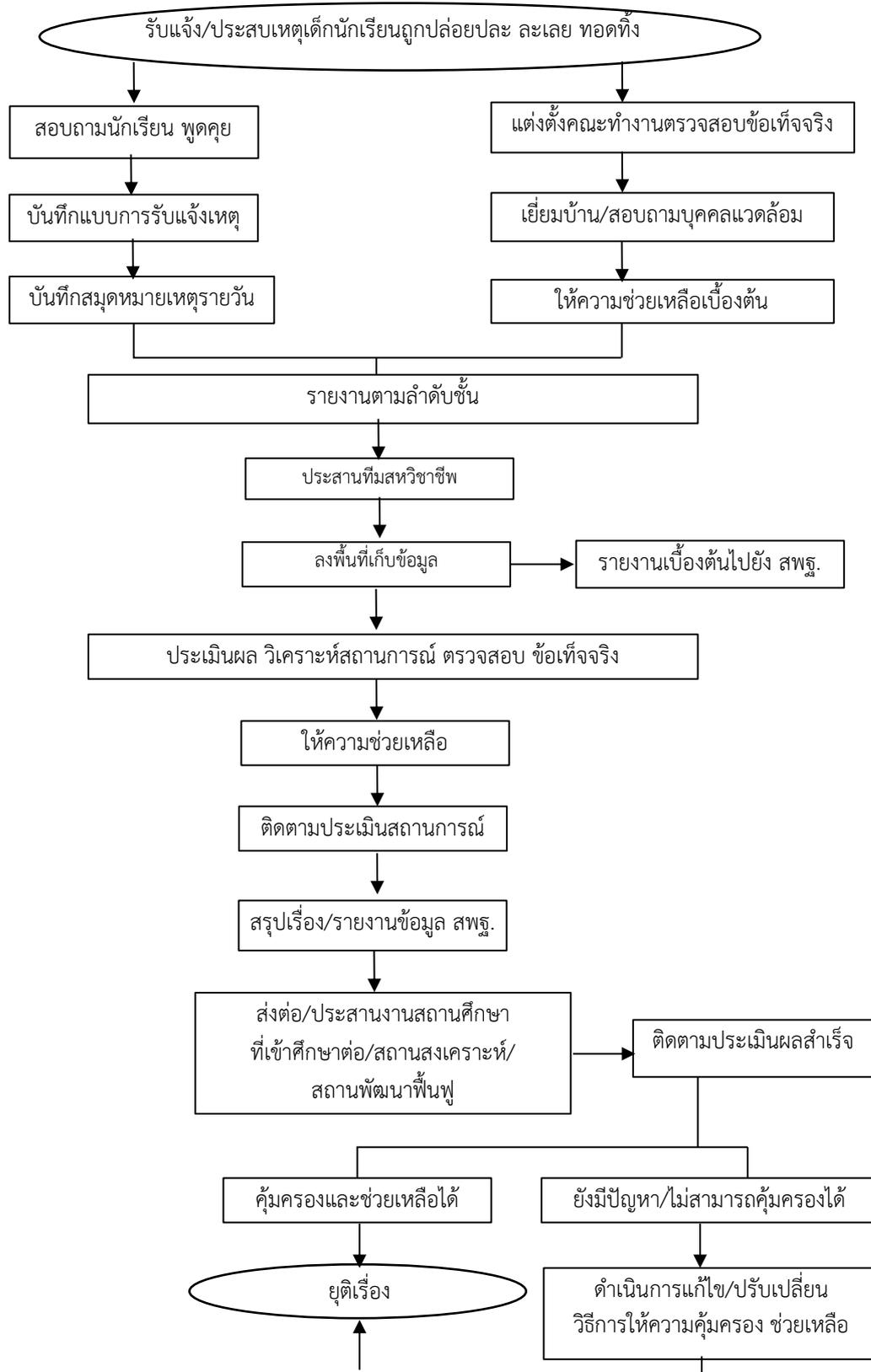
6.6 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียน (กรณีเด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต)

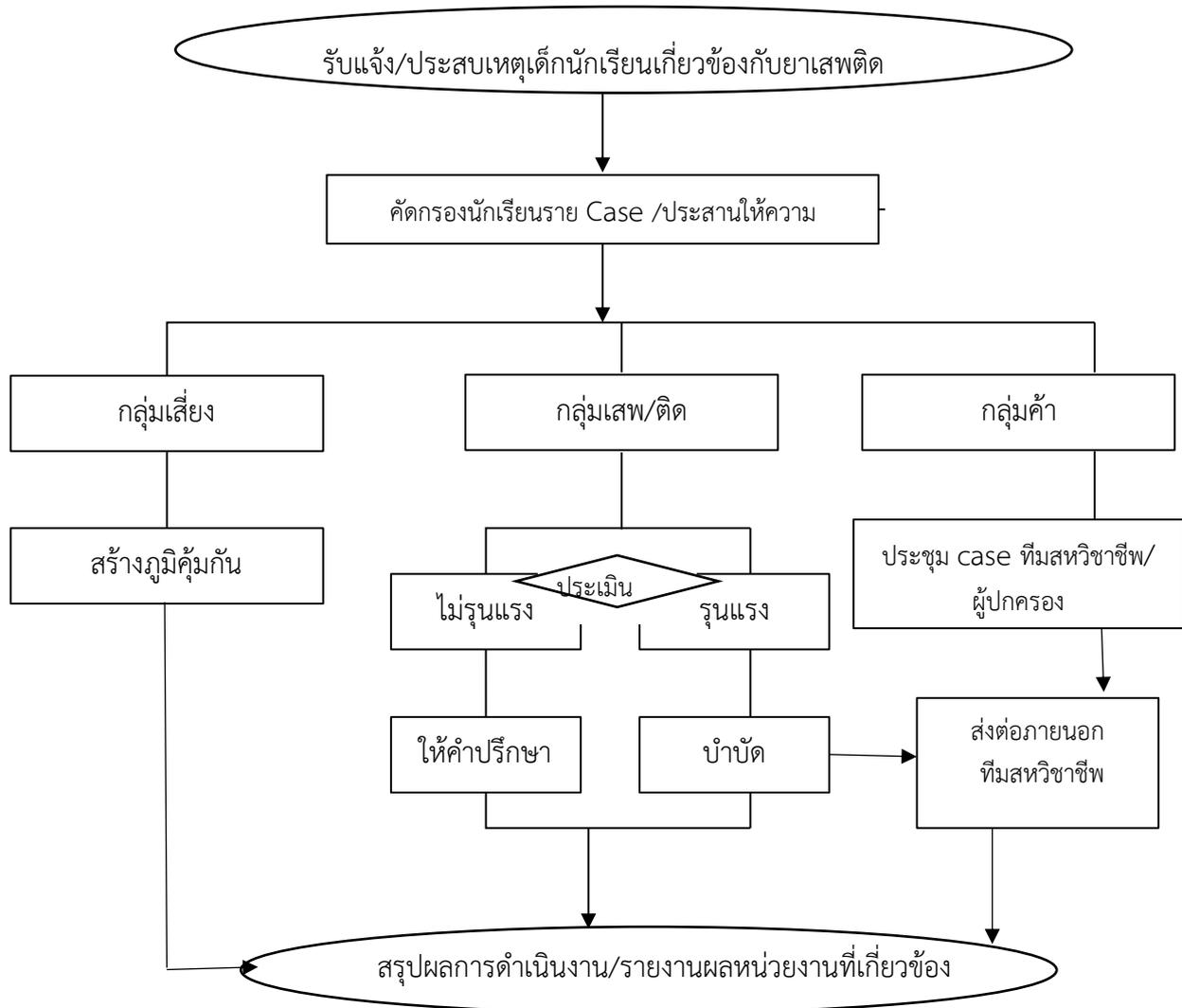
6.6 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียน (กรณีเด็กนักเรียนเล่นการพนัน)

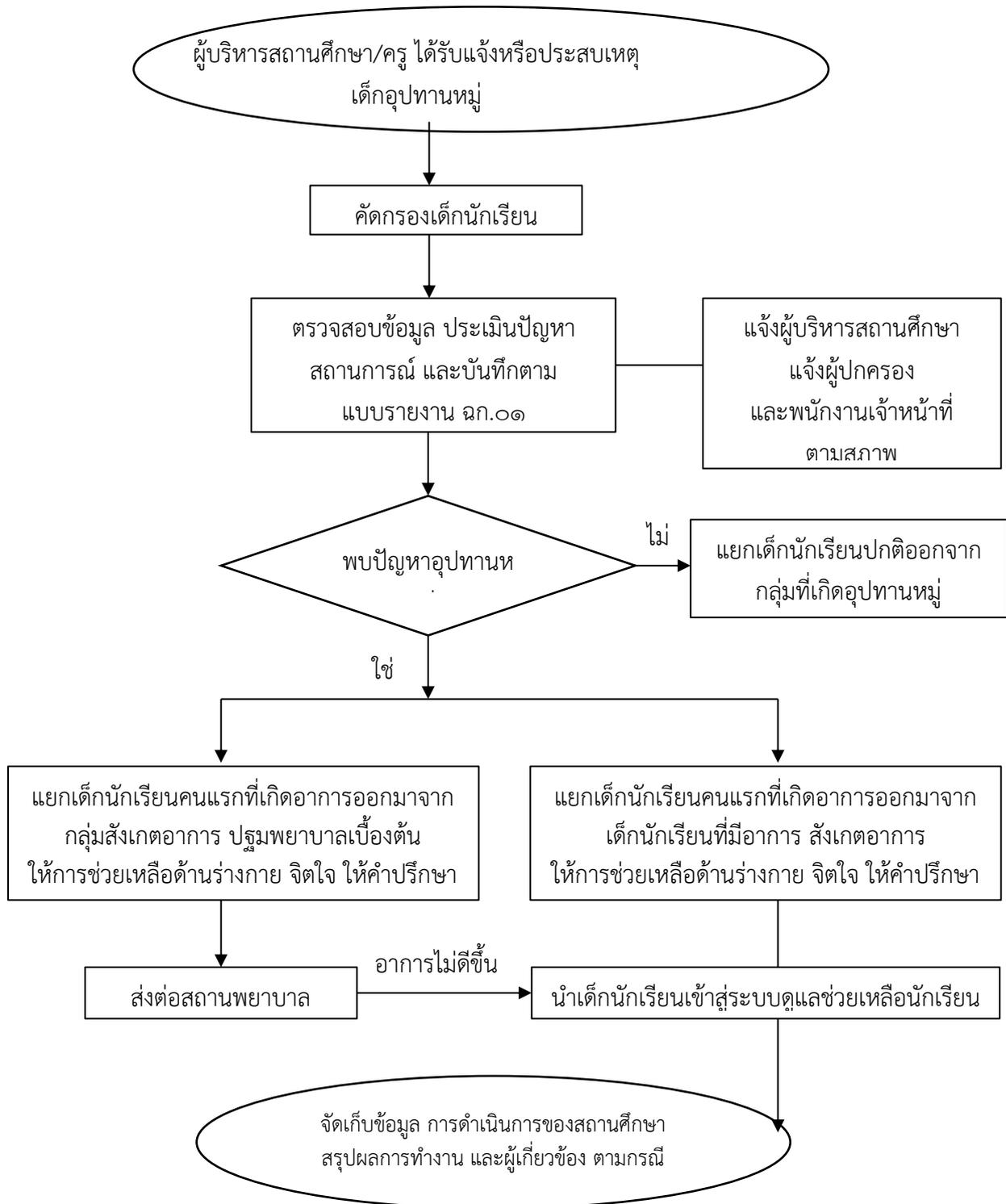
6.7 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนเด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

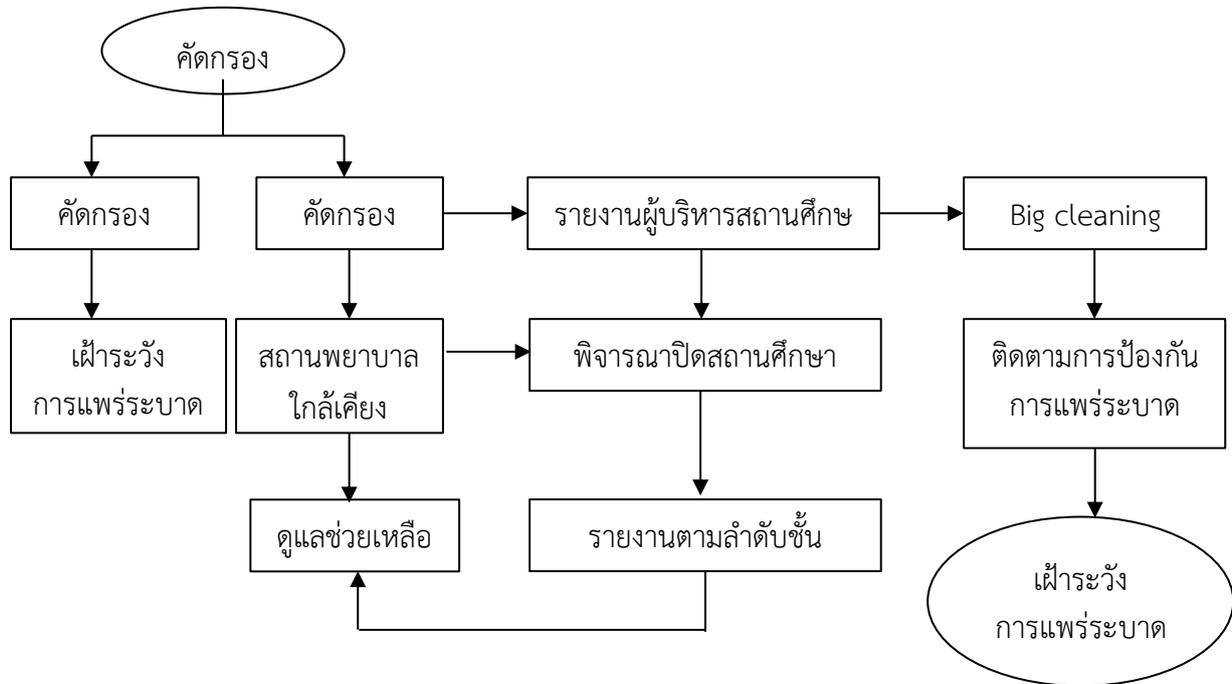
6.8 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณียาเสพติด

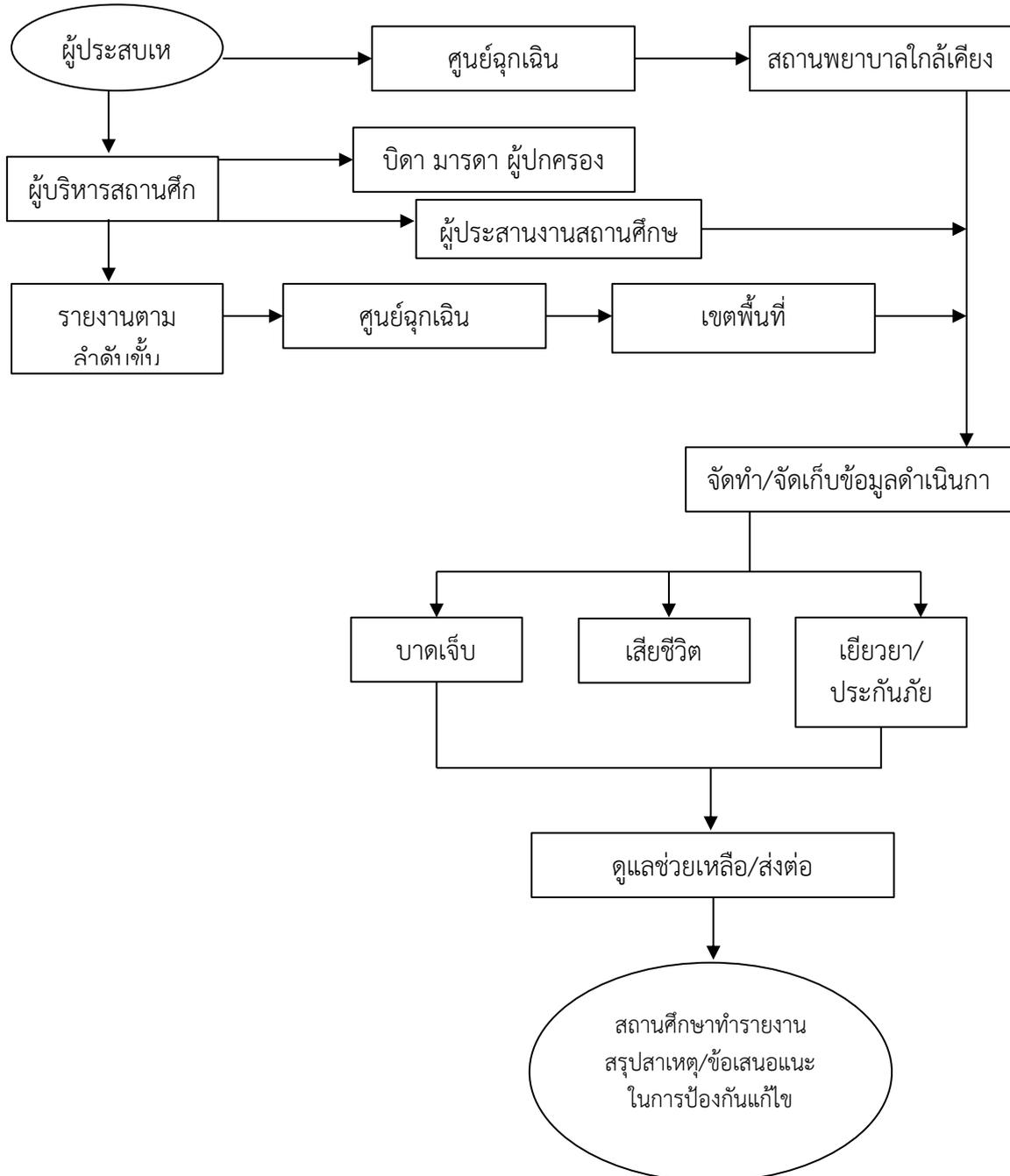
6.9 แผนผังขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอุปทานหมู่

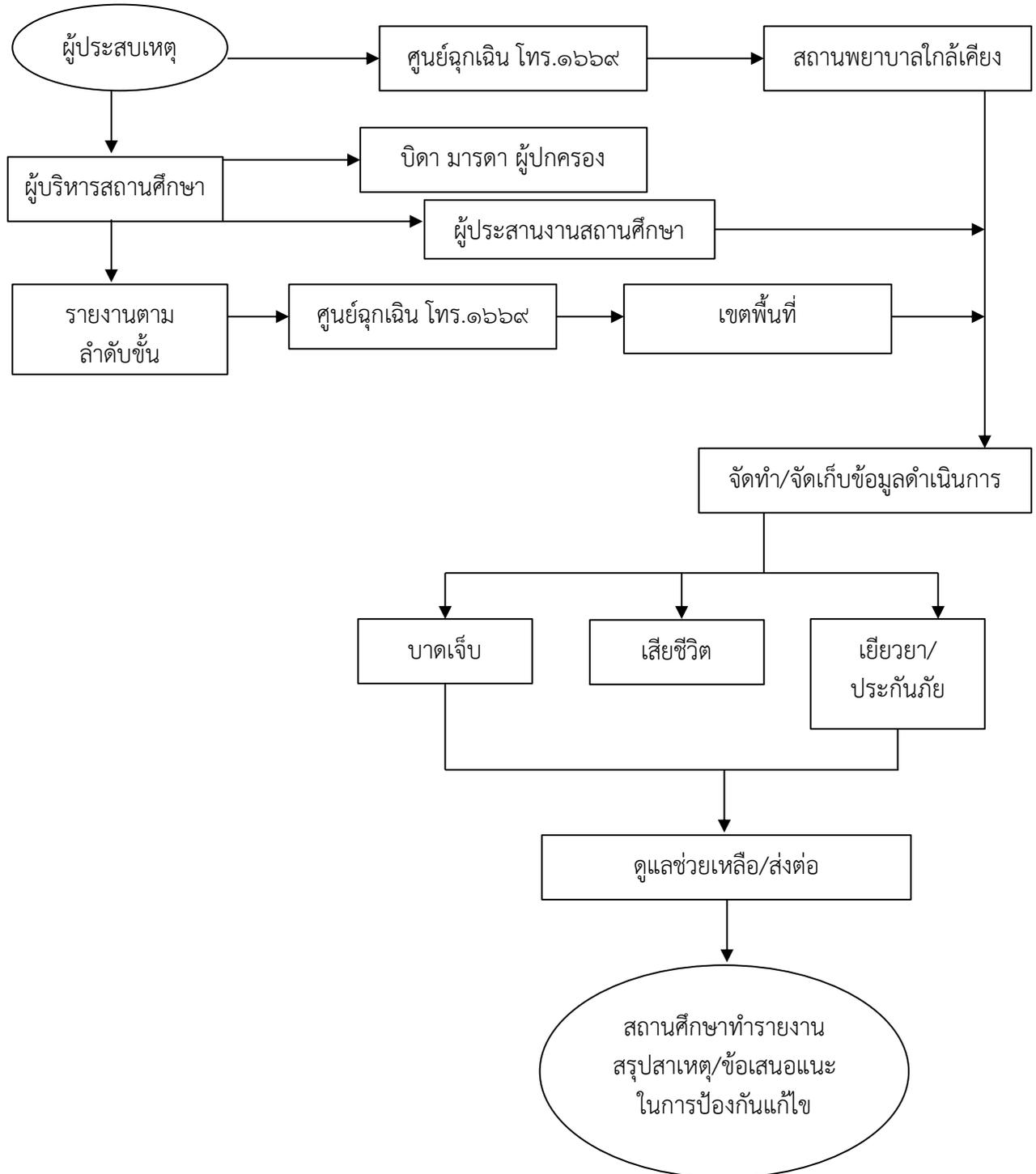
6.10 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีโรคติดต่อในสถานศึกษา

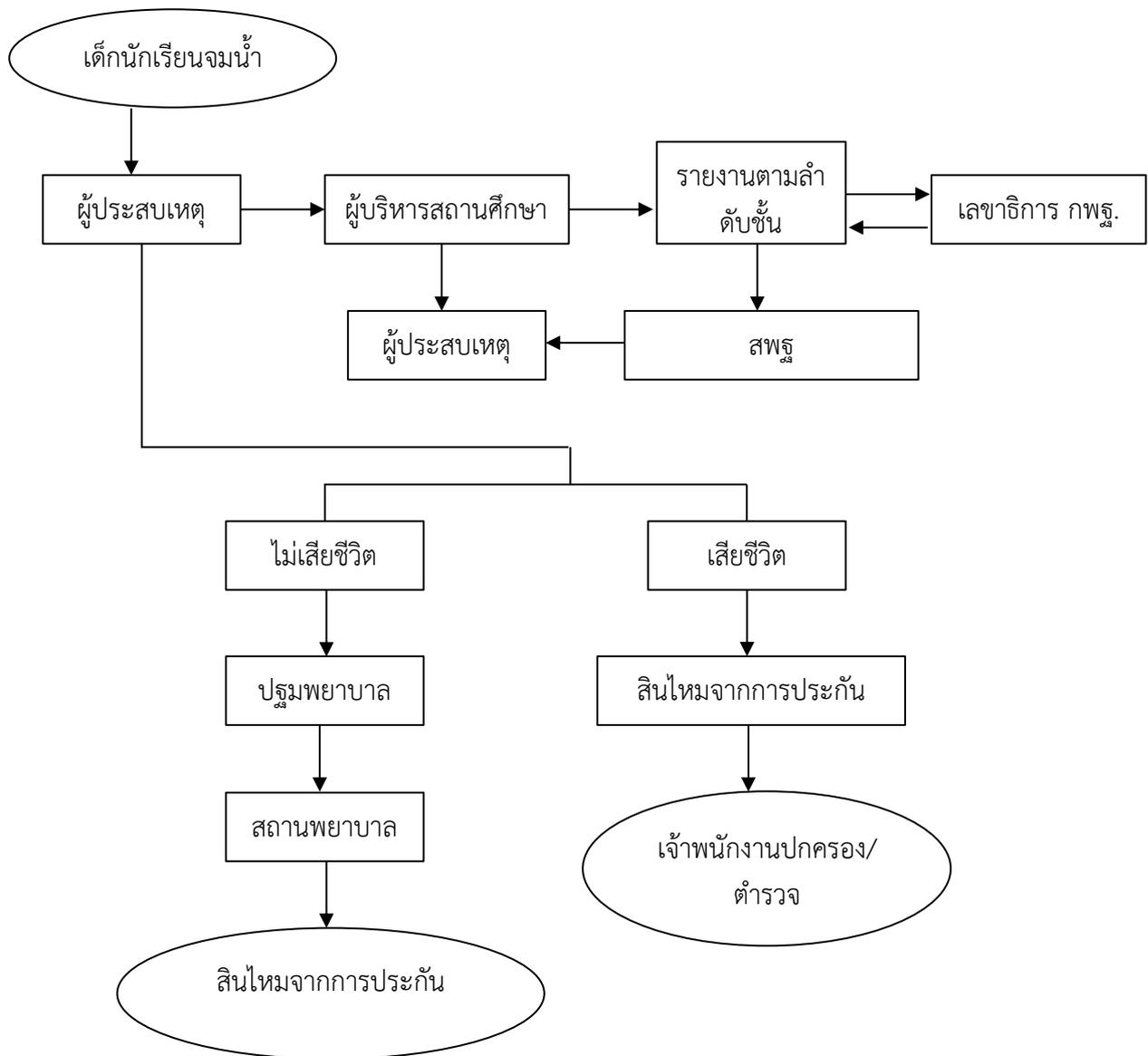
6.11 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอุบัติเหตุภายในสถานศึกษา

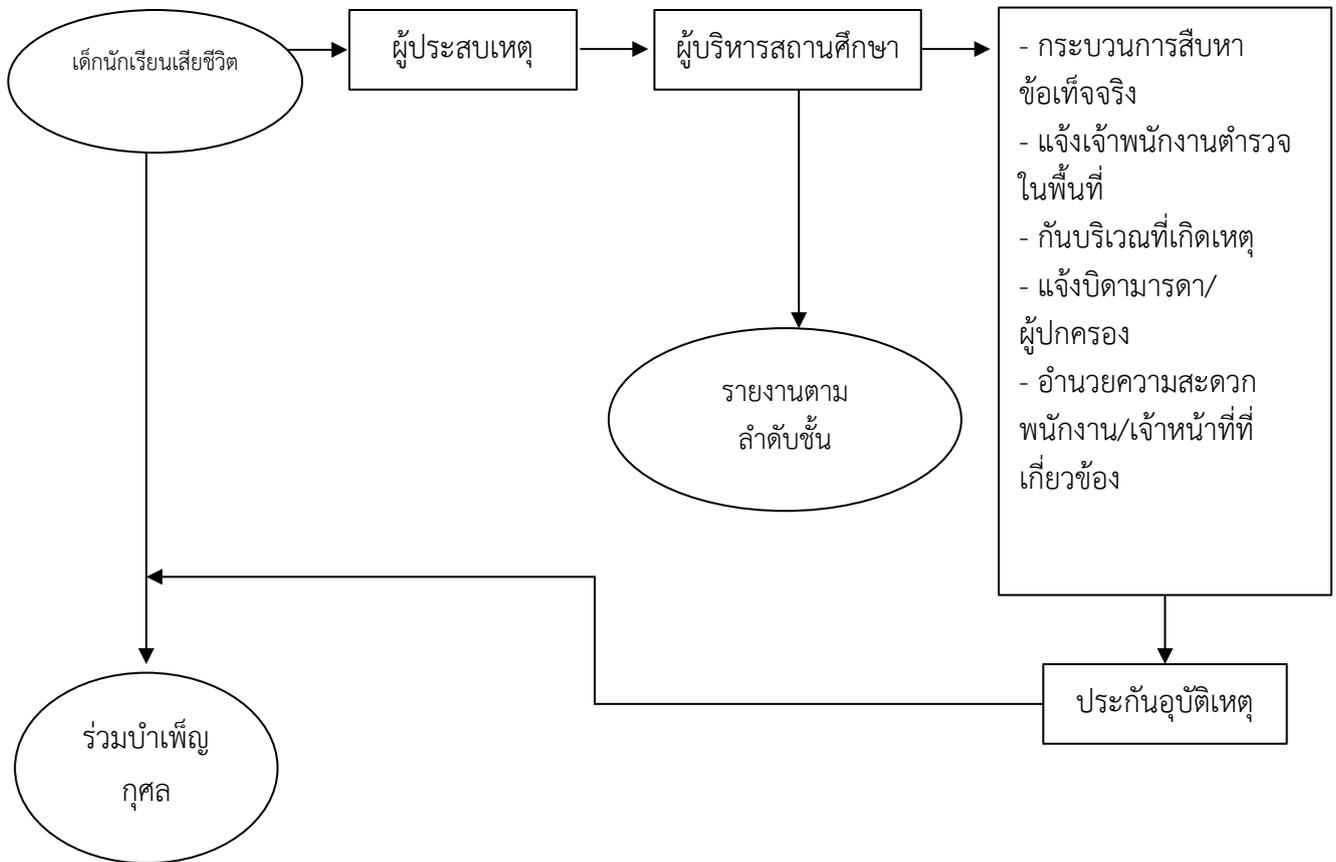
6.12 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา

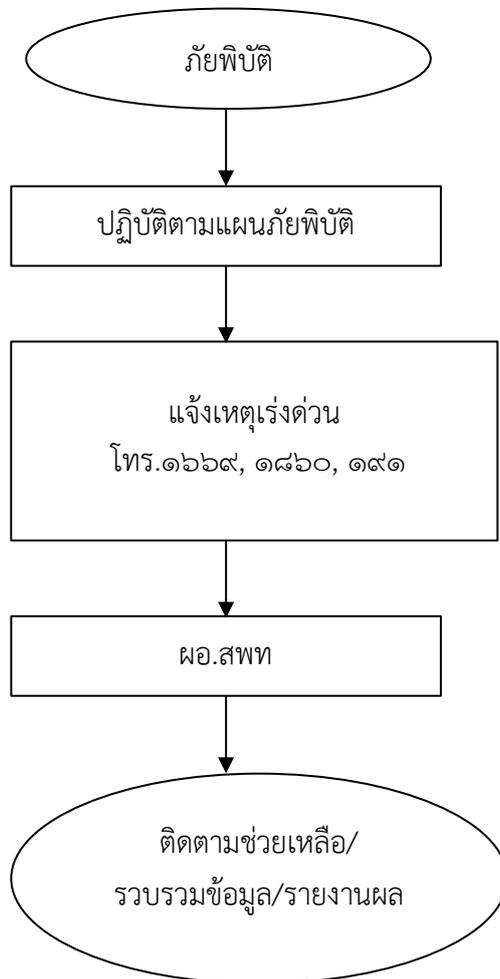
6.13 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนเด็กนักเรียนจมน้ำ

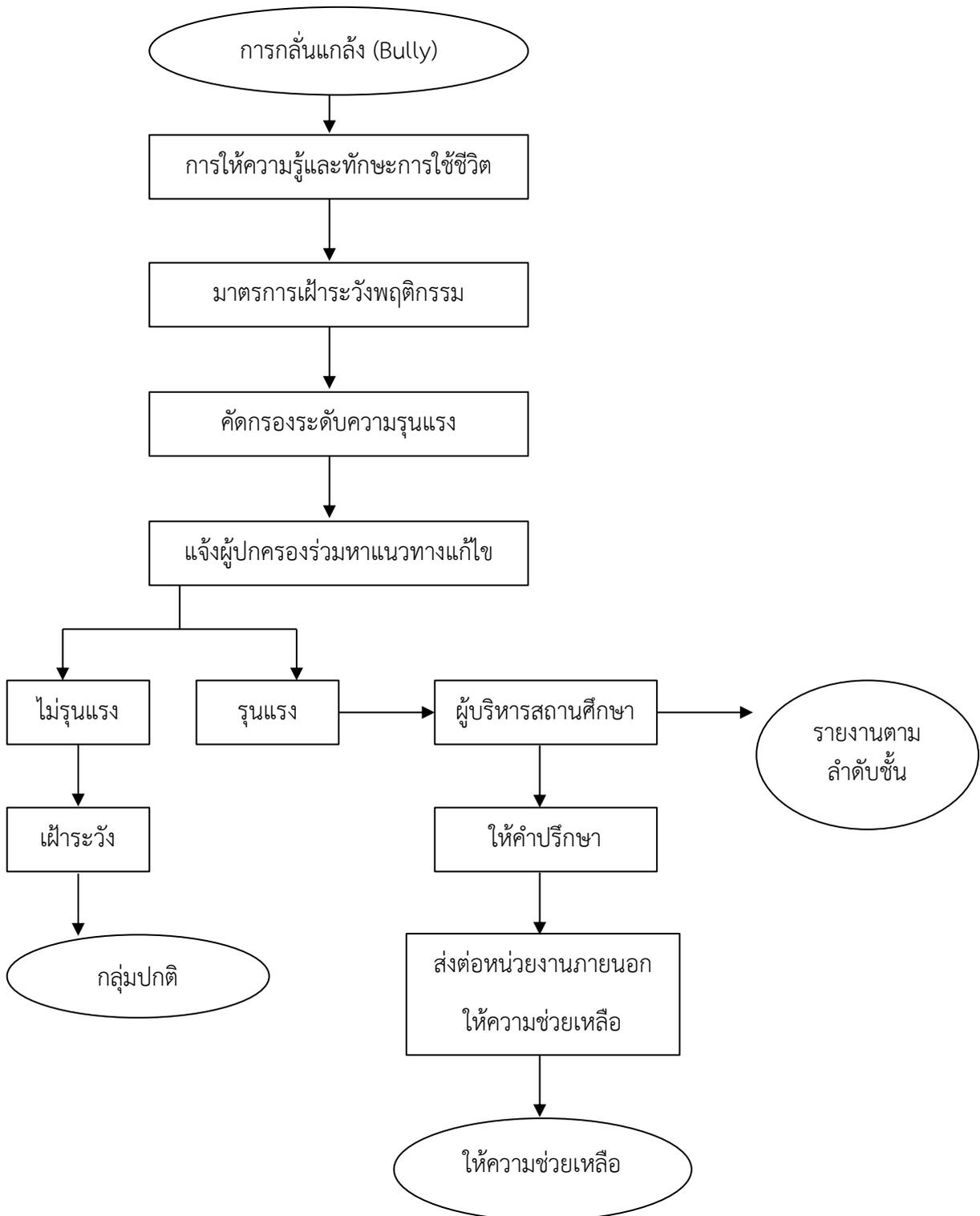
6.14 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนเด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา

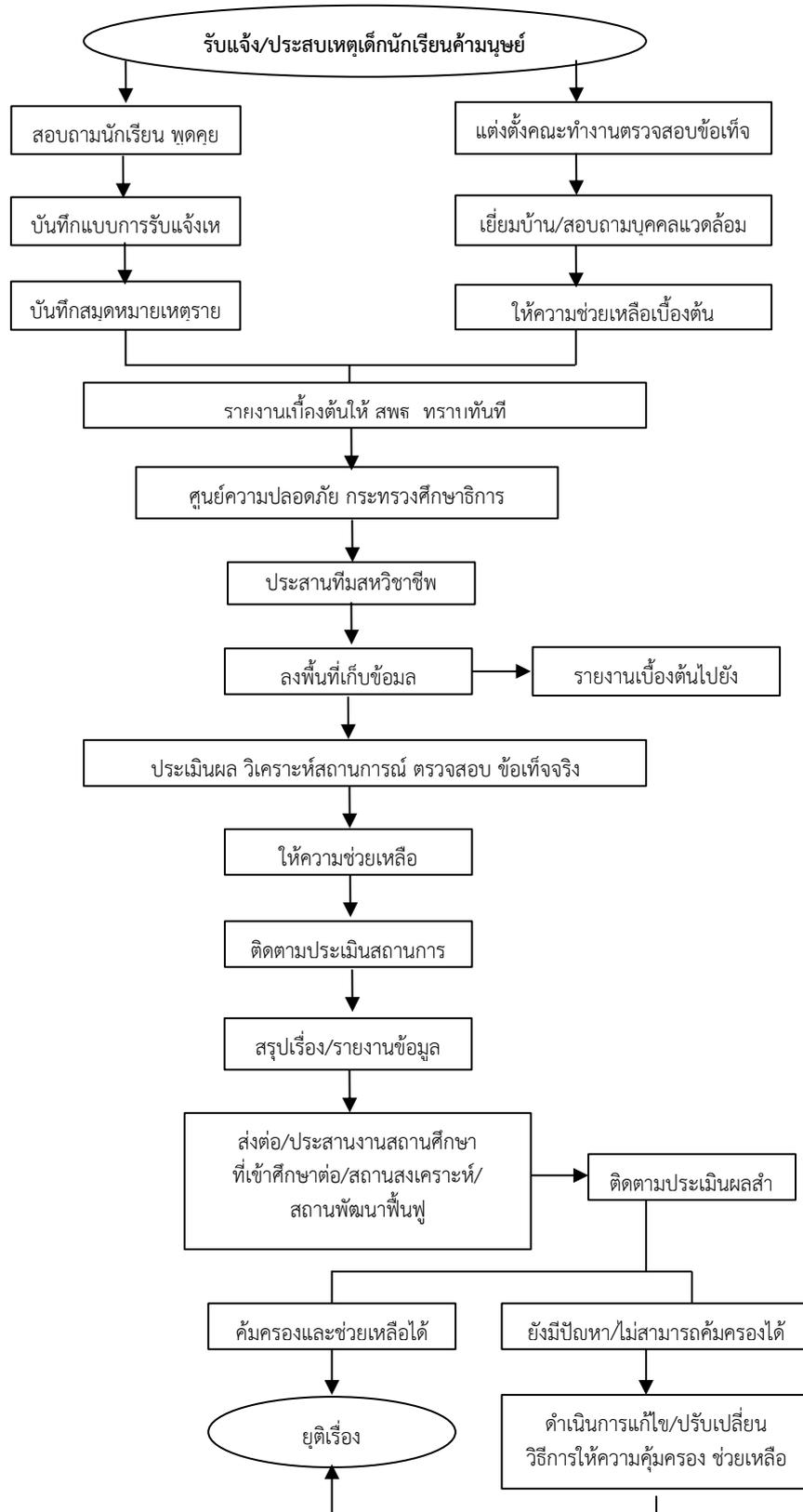
6.15 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีภัยพิบัติ

6.16 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีการถูกลั่นแกล้ง (Bully)

6.17 แผนผังขั้นตอนการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีการค้ำมนุษย์

7. แบบฟอร์มที่ใช้

-

8. ข้อกฎหมาย/เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)
- 8.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
- 8.3 คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2564
- 8.4 แผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 8.5 แผนเผชิญเหตุความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 8.6 คู่มือการบริหารศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		รหัสนี้			
(5.1) ภารกิจส่วนกลาง		รหัสนี้			
ลำดับ	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลา	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1		๓. แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุ	1 วัน	ประเมิณปัญหาสถานการณ์	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		๒. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
3		๓. ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		๔. ช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		๕. ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		๖. เชิญผู้ปกครองมายุทธศุภ/ รับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		๗. ค้นหาแนวทาง และวิธีการร่วมกันในการปรับพฤติกรรมเด็กนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8		๘. ประสานศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อนำเด็กนักเรียนเข้ารับการรักษา	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
9		๙. แจ้งเหตุเร่งด่วนตามลำดับขั้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
10		๑๐. ติดตามผลเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนเป็นระยะ ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
11		๑๑. จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงานสรุปผลการดำเนินงานผู้เกี่ยวข้องทราบกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ

การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนี้
 และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน
 จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ

การตัดสินใจ

ทิศทางหรือการเชื่อมโยงระหว่างงาน

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดงาน (ถ้ามีเฉพาะใน 1 หน้า)

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และส่งเสริมฯ ที่มีเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุก รูปแบบ (5.2 กรณีความรุนแรง)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	รหัสเอกสาร		
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือเยียวยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ					
ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1		แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		ช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		เชิญผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงและหาแนวทางการช่วยเหลือ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		รับแจ้งการร้องเรียนหรือขอความช่วยเหลือ และนำและใช้คำปรึกษา	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		ประสานทีมสหวิชาชีพ ในกรณีต้องส่งต่อภายนอก	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8		รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการภายใน 24 ชั่วโมง สืบค้นหน่วยงานต้นสังกัด	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
9		ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยนำเรียนตามกระบวนการทางกฎหมาย	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
10		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงานสรุปและรายงานงานที่เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินการที่สอดคล้องกับสถานการณ์</p>					

อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุด

กิจกรรมงานบริการ

การ

ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของ

จุดเชื่อมหรือท่วงหน้า (ถ้ามีรวมภายใน 1 หน้า)

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
งานป้องกัน งามคุ้มครอง และส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่เด็กและเยาวชน (5.4) (กรณีเด็กนักเรียนออกกลางคัน)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือ		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	<pre> graph TD A([นักเรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคัน/ออกกลางคัน]) --> B[วิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางช่วยเหลือ] B --> C[ประสานหรือช่วย เพื่อช่วยเหลือนักเรียน] C --> D[รายงานและสรุปรายงาน Case] </pre>	แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการช่วยเหลือ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการเจรจา และสร้างความเข้าใจ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		ดำเนินการยังไม่ได้ข้อยุติ ให้นำรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		ติดตามความคืบหน้าและให้ความช่วยเหลือ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ</p> <p>และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ</p>					
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p> จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ กิจทางหรือการติดต่อประสานงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่ระบุภายใน 1 หน้า)</p>					

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และส่งเสริมเด็กนักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (5.5 กรณีเด็กนักเรียนติด 0 ร และ ม.ส.)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
กรณีเด็กนักเรียนติด 0 ร และ ม.ส.)		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือทางการเรียน					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1		แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
3		แจ้งสถานศึกษาตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบหาประวัติของเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		ครูฝ่ายทะเบียนวุฒิผล จัดทำข้อมูลเด็กนักเรียนที่ติด 0 ร และ ม.ส. และแจ้งผู้ปกครอง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		ประชุมวิเคราะห์สาเหตุของความเสี่ยงและหาแนวทางป้องกันปัญหา	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		ดำเนินการแก้ปัญหา	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ติด 0 ร และ ม.ส.	7 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผล หรือมรณานุกรณผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินการยึดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ					
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
		กิจกรรมงานหรือกระบวนการงาน			
		การตัดสินใจ			
		ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน			
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ (ได้ไม่ครบภายใน 1 หน้า)					

9. รายละเอียด โครงการสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และส่งเสริม และส่งเสริมมาตรฐานงาน (5.6 ตั้งครุภัณฑ์ในวัยเรียน)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		รหัสเอกสาร	
ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1		แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		ประสานนำเด็กนักเรียนตรวจร่างกาย	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		เชิญผู้ปกครองมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์และให้คำปรึกษา	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือและทีมสหวิชาชีพ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8		วางแผนการและแนวทางการไม่เลิกตัวให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษาช่วยเหลือ/ส่งต่อ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
9		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ (สีส้มภายใน 1 หน้า)

ทิศทางหรือการเคลื่อนที่ของงาน

การตัดสินใจ

กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

9. รายละเอียด โครงการสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
งานป้องกันงานคุ้มครอง และส่งเสริมครูและนักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (5.7 ภาวะจิตเวช)		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา		รหัสเอกสาร	
รายละเอียดของงาน		รายละเอียดงาน		วัตถุประสงค์ของ	
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	
1	<p>1. ระบุเหตุการณ์และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. ระบุเหตุการณ์และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4. รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6. รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 7. รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 8. รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 9. รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	1 ชั่วโมง	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ	
2		1 ชั่วโมง	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ	
3		1 ชั่วโมง	ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	กลุ่มส่งเสริมฯ	
4		1 ชั่วโมง	ประสานงานกับนักเรียนตรวจสอบร่างกาย	กลุ่มส่งเสริมฯ	
5		1 ชั่วโมง	เชิญผู้ปกครองมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา	กลุ่มส่งเสริมฯ	
6		1 ชั่วโมง	ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือและทีมสหวิชาชีพ	กลุ่มส่งเสริมฯ	
7		1 ชั่วโมง	ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก	กลุ่มส่งเสริมฯ	
8		1 ชั่วโมง	วางแผนการและแนวทางไม่เลิกต้นให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษาช่วยเหลือ/ส่งต่อ	กลุ่มส่งเสริมฯ	
9		1 ชั่วโมง	จัดทำและเก็บข้อมูลส่วนสถานการณ์ดำเนินงานสรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	กลุ่มส่งเสริมฯ	
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน					
จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ		การตัดสินใจ		ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน	

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		สำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
เด็กนักเรียนติดเกม/อินเตอร์เน็ต/เล่นการพนัน)		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1		แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระชนแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		ประสานครูที่ดูแลหน้า ศำปรีศึกษา วิธีการใช้สื่อ ประชุมครูหรือช่วยผู้ปกครอง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		กำหนดรูปแบบและวิธีการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็ก	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินการจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ</p>					
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p>จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ</p> <p>กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ</p> <p>การตัดสินใจ</p> <p>ทิศทางหรือการเคลื่อนที่ของงาน</p> <p>จุดเชื่อมระหว่างหน้า (ถ้ามีภายใน 1 หน้า)</p>					

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		รหัสนี้เอกสาร			
เด็กนักเรียนกลุ่มเครื่อง และส่งเครื่องที่มีเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ(5.9)		รหัสนี้เอกสาร			
เด็กนักเรียนดูแลช่วยเหลือ และช่วยเหลือ		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือเยียวยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ลำดับที่	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	
1	<p>ผังขั้นตอนการทำงาน</p>	แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
8		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ

การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ในรายละเอียดที่กำหนดของกรณีนั้นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

การตัดสินใจ

ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน

จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่ระบุเป็น 1 หน้า)

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	รหัสเอกสาร
งานป้องกัน งานคุ้มครอง และส่งเสริมการดูแลเด็กปฐมวัย (5-10 ขวบ)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	รหัสเอกสาร
กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือเยียวยาทั้งร่างกายและจิตใจ			
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ
1		แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน
4		ส่งการสถานศึกษาประเมินคัดกรองเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล	1 วัน
5		ประสานกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา	1 วัน
6		กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	1 วัน
7		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน
การดำเนินงานในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีอื่นๆ และระยะเวลาดำเนินการตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ			
อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน			

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

การดำเนินการซ้ำหรือย้อนกลับ

การตัดสินใจ

ทิศทางหรือการเชื่อมโยงของงาน

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และส่งเสริมครูที่มีนักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (5.11 อุปัทพาทม)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	รหัสเอกสาร		
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือ					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1		แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน	ความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		ประสานการส่งต่อช่วยเหลือ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีนี้ๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ</p>					
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p>จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการงาน</p> <p>กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ</p> <p>การตัดสินใจ</p> <p>ทิศทางหรือการเคลื่อนที่ของงาน</p> <p>จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่จบภายใน 1 หน้า)</p>					

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานป้องกัน งานคุ้มครอง และส่งเสริมครูที่มีคุณธรรมดีจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ(5.12 ไรต์คิดต่อในสถานศึกษา/ไรต์ดูบัตินั้น)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
รายละเอียดของงาน		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	รายละเอียดตาม Flowchart ข้อ 6.10	แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		ประสานโรงเรียนส่งต่อสถานพยาบาลใกล้เคียง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		ประสานให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาปิดสถานศึกษา กรณีเกิดโรคติดต่อ ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		ติดตามผล แจ้งกระทรวงสาธารณสุขติดต่อ และป้องกันการแพร่ระบาด	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงานสรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องตามกรณี	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>การดำเนินงานในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีอื่นๆ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ</p>					
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p>จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ ทิศทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน การตัดสินใจ </p>					

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
งานป้องกัน งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (5.13) อุบัติเหตุภายในสถานศึกษา , 5.14 อุบัติเหตุภายนอกสถานศึกษา, 5.15 เด็กนักเรียนขโมยน้ำ, 5.16 เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา, 5.17 ภัยพิบัติ และ 5.18 การกลั่นแกล้ง (Bully))		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ร้อยละของนักเรียนได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือเยียวยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	รายละเอียดตาม Flowchart	แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2	ข้อ 6.11 – 6.16	ตรวจสอบข้อเท็จจริง	1 วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
4		กำกับ ติดตาม และผลการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	1 วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
5		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลพร้อมรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ	1 วัน	ช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรณีอื่นๆ</p> <p>และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ</p>					
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p> จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ ที่ทางหรือการเคลื่อนไหวของงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ถ้าไม่ปรากฏใน 1 หน้า)</p>					

9. รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่องาน งานเบื้องต้น งานคุ้มครอง และสงเคราะห์นักเรียน ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (5.19 การคัดค้านุชน)		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		รหัสเอกสาร	
รายละเอียด		กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
ตัวชี้วัดที่สำคัญ :	ร้อยละของนักเรียนได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือเยียวยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ				
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	<pre> graph TD A[การดำเนินงานคุ้มครองและสงเคราะห์นักเรียนในสถานการณ์ฉุกเฉิน] --> B[1. การคัดค้านุชน] A --> C[2. การประเมินสถานการณ์ฉุกเฉิน] A --> D[3. การแจ้งเตือนและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง] A --> E[4. การประสานงานและช่วยเหลือเยียวยา] A --> F[5. การติดตามและประเมินผล] A --> G[6. การรายงานผล] A --> H[7. การปรับปรุงและพัฒนา] B --> I[การแจ้งเตือนและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง] C --> I D --> I E --> I F --> I G --> I H --> I I --> J[การรายงานผล] I --> K[การปรับปรุงและพัฒนา] </pre>	แจ้งเหตุและรับแจ้งเหตุในระบบแจ้งเหตุ	1 วัน	มาตรฐานคุณภาพงาน นักเรียนทุกคนได้รับความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมฯ
2		ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
3		ตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมประเมินสถานการณ์	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
4		แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
5		ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
6		กำกับ ติดตาม และผลการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
7		จัดทำและเก็บข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน สรุปผลหรือมอบหมายผู้เกี่ยวข้องทราบ	1 วัน		กลุ่มส่งเสริมฯ
<p>การดำเนินการในแต่ละกรณีที่มีความแตกต่างในรายละเอียด ได้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรมฯ และระยะเวลาดำเนินงานอาจยืดหยุ่นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ</p>					
<p>อธิบายสัญลักษณ์ผังขั้นตอน</p> <p>จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดกระบวนการ กิจกรรมงานหรือการปฏิบัติ การตัดสินใจ กิจทางหรือการเชื่อมโยงงาน จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (ข้ามหน้าจอใน 1 หน้า)</p>					

**กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ**